БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 151

8 СЕНТЯБРЬ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан кучайтириб юборайлик!

Ҳозирги кунларда пахта йиғим-териминииг энг мас'улиятли даври бошлачмоқда. Партия, совет, хўжалик ташкилотлари олдида пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан кучайтириб юборишдек кечиктириб бўлмайдиган катта вазифа турибди. Йил бўйи меҳнат қилиб етиштирилган мўл пахта ҳосилини ўз вақтида, сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш зарур.

Йиғим-теримни тўғри ташкил этиш, теримчилар учун барча имкониятларни яратиб бериш партия ташкилотларининг диққат марказида туриши керак.

Колхоз ва совхозларимиз далаларида пахта ҳосили кун сайин кўпроқ пишиб етилмоқда. Ҳозирги кунларнинг ҳарбир минути ғаниматдир, ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай пешма-пеш териб олиш ва давлатга топшириш зарур.

Пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрган колхоз ва совхозлар биринчи кундан бошлаб теримни оммавий бошқаб юбордилар. Бу колхоз ва совхозларнинг юзлаб чевар теримчилари ҳозирданоқ нормаларини бирярим-икки ҳиссага етказиб бажармоқдалар. Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг донгдор теримчиси, Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси Му'табархон Аҳмедова мавсумда 15 тонна пахта териш мажбуриятини олиб, ҳар куни хирмонга 90—100 килограммдан ва ундан ҳам ошириб пахта топшираётир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССР колхозларида ва совхозларида 1954 йилги ҳосилни териш ва тайёрлаш тўғрисида» деб чиқарган қарорида Тошкент области бўйича 10 октябрьгача йиллик планнинг 45 проценти миқдорида пахта топшириш кераклиги кўрсатиб ўтилган. Бу топшириқни тўла ва ошириб бажариш учун барча имкониятлар бор. Шу имкониятлардан унумли фойдаланаётган колхоз ва совхозлар йиғим-терим ишларини намунали ташкил қилдилар.

Бугунги газетамизда Ховос районидаги Карл Маркс номли колхознинг пахтани териш ва уни давлатга топшириш давридаги иш плани э'лон қилинмоқда. Ҳарбир колхоз йиғим-терим даври учун ана шундай планга эга бўлиши ва уни бажариш учун барча тадбирларни амалга оширмоғи керак. Колхозларда теримчиларга барча шароит яратиб берилиши лозим.

Шуни ҳам айтиш керакки, ба'зибир колхоз ва совхозлар пахта йиғим-теримига яхши тайёргарлик кўрмаганликлари учун уни ўз вақтида уюшқоқлик блан бошлаб юбораолмадилар. Бунга Гулистон районидаги Крупская номли колхозни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Колхоз раиси Хасан Турсунқулов: «Теримга ҳамма нарса тайёр, сентябрь ойида 40 процент пахта берамиз» деб район раҳбарларини қаттиқ ишонтирган эди. Район партия комитетининг секретари ўртоқ Қ. Тўрабеков раиснинг бу қуруқ ва'дасига ишониб пахта йиғим-теримига тайёргарликнинг қандай бораётганлиги блан қизиқмади. Йиғим-теримнинг дастлабки кунларидан бошлаб юз бераётган камчиликларни тезда тугатиш чораларини кўриш, беғамлик кайфиятларига чек қўйиш керак. Район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари пахта йиғим-теримига тайёргарлик ишларини тезда тамомлашлари, терим даврида зарур бўлган барча имкониятларни яратиб бериш учун курашишлари керак.

Гулистон районидаги аҳволни Ўртасарой районида ҳам кўриш мумкин. Бу район раҳбарлари йиғим-теримга тайёргарликни жуда кечиктириб юбордилар.

Район колхозлари территориясидаги йўл ва кўчалар, кўприклар шу пайтгача тузатилмаган, хирмонларни суваш, сушилкаларни ремонт қилиш ишлари кечикмоқда. Шунингдек, районнинг Охунбобоев номли, Молотов номли, Василевский номли колхозларида ҳам пахта йиғим-терими учун зарур бўлган тадбирлар жуда секинлик-блан бажарилаётир. Пахта йиғим-териминииг дастлабки кунларидан бошлаб йўл қўйилган бундай камчиликларнинг дарҳол олдини олиш керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қарорида йиллик пахта тайёрлаш планининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллик кунигача бажарилишини та'минлаш партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, совхозлар ва МТСларнинг энг муҳим вазифаси эканлиги алоҳида кўрсатиб ўтилган.

Сиёсий ва давлат аҳамиятига эга бўлган бу вазифани бажариш учун ички имкониятларни тўғри ҳисобга олган ҳолда барча воситаларни пахта йиғим-теримига сафарбар этмоқ керак. Район партия комитети ва унинг МТСлар зонаси бўйича секретарьлари теримга тайёргарликдаги қолоқликни тугатиш учун тезда амалий тадбирлар белгилашлари, бу соҳадаги бўшашувчилик, сусткашлик фактларига озгина бўлса ҳам йўл қўймасликлари керак. Теримчилар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириб юбориш, кўпминг-килограммчи чевар теримчиларнинг тажрибасини кенг оммалаштиришга алоҳида э'тибор бериш лозим. Йиғим-терим даврида теримчиларга маданий хизмат кўрсатиш, уларнинг моддий эҳтиёжларини қондириш керак. Дала шийпонларининг ишини янада жонлантириб юбориш зарур. Пахта йиғим-терими қизиб кетган ҳозирги кунларда дала шийпонлари колхозчиларнинг маданий дам олиш, хордиқ чиқариш, ма'навий озуқланиш жойлари бўлиб қолиши зарур. Дала шийпонларида колхозчилар учун иссиқ овқат, чой, ёзнинг мевалари бўлиши керак. Шунингдек, дам олиш вақтларида уларга газета ва журналлардаги янгиликларни ўқиб бериш, сиёсий агитация ишларини олиб бориш керак. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қарорини колхозчиларга тушинтириб бериш зарур. Агитаторлар мавсум бошидан бери пахтани отбор сорт қилиб терган колхозчиларга белгиланган баҳодан ташқари 20 процент миқдорида қўшимча меҳнат кунлари ёзилиши тўғрисида сўзлаб беришлари, уларни янада унумли ишлашга руҳлантиришлари лозим. Шунга эришмоқ керакки, колхозчилар пахта йиғим-теримига дала шийпонларидан янги куч ва ғайрат блан чиқиб кетсинлар. Теримнинг биринчи кунидан бошлаб давлатга отбор сорт пахта топшириш ҳарбир колхозчининг жонажон иши бўлсин.

Партия, совет, хўжалик ташкилотларининг энг муҳим вазифаси пахтани машина блан теришга пухта тайёргарлик кўришни та'минлашдан иборатдир. Бу йил областимизда 123 минг тонна пахта машина блан терилиши керак. Шу жумладан 10 октябрьга қадар 63 минг тонна пахтани машинада териб олишимиз лозим. Бу ишни муваффақиятли ўтказмоқ учун, даставвал агрегатларни машина теримига ўз вақтида пухта тайёрлаб қўйиш керак.

Аммо шундай бўлишига қарамасдан ба'зибир район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари бу муҳим ишга бепарволик блан қараб келмоқдалар. Бу хилдаги МТС ва совхозларда СХМ—48 машиналарининг ремонти тугалланмаётир. Ғўза парвариши даврида фойдаланилган СХМ—48 маркали машиналарни пахта теришга қайта мослаш вазифаси ҳам кўпгина районларда қониқарсиз аҳволда қолиб келмоқда. Шундай фактларни Ховос, Пискент, Октябрь, Мирзачўл районларида учратиш мумкин.

Барча район партия, совет ташкилотлари раҳбарлари, МТСларнинг директорлари ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, пахта териш, кўсак чувиш машиналари ремонтини тезлатишлари, барча машиналарни мавсумга тахт қилиб қўйиш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари зарур. Шу блан бирга пахтаси машина блан териладиган участкаларни бу ишга тайёрлаш, ғўза баргларини сун'ий йўл блан тўкишни пухта тайёргарлик асосида ўтказиш керак.

Пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрган ҳолда киришиб, уни тез сур'ат блан давом эттираётган илғор колхоз, совхозлардан намуна олайлик. Далаларимизда пишиб етилаётган пахтани сра нобуд қилмай пешма-пеш териб олиб, давлат қабул пунктларига етказиб берайлик.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги кунигача пахта тайёрлаш давлат планини бажариш учун умумхалқ ҳаракатини кучайтириб юборайлик!

Техника ўқув юртларида ўқув йилига намунали тайёргарлик кўрайлик

ВЦСПС секретариати ўрта мактабларни битириб чиққан ёшларнинг ишлабчиқариш-техника тайёргарлигида касаба союз ташкилотларининг иштирок этишлари тўғрисида қарор қабул қилди.

Касаба союзлар марказий комитетларига ва советларига ўрта мактабларнинг ўнинчи синф ўқувчилари орасида давлат меҳнат резервлари системасида тузиладиган техника ўқув юртлари ва курсларда ишлабчиқариш ихтисосини эгаллаш мумкинлиги тўғрисида кенг тушинтириш ишлари олиб бориш таклиф этилади.

Касаба союзларнинг фабрика-завод ва маҳаллий комитетлари техника ўқув юртлари биноларининг ўз вақтида ремонтдан чиқарилиши ва уларнинг зарур ишлабчиқариш ускуналари блан та'минланиши устидан контроль ўрнатишлари лозим. Ўз базаларида шу ўқув юртлари ташкил этиладиган корхоналарда, қурилишларда, МТС ва совхозларда умумий ётоқхоналарнинг ўқувчиларни қабул қилишга тайёрлигини текшириш зарур.

Корхоналар, қурилишлар, МТС ва совхозларнинг базасида ташкил этиладиган техника ўқув юртларида ишлаш учун ма'мурият блан биргаликда малакали ишчиларни, мастерларни, инженерларни ва техникларни ажратиш керак; ўқув юртларини битириб чиққанлардан ишлабчиқаришда тўғри фойдаланилиши устидан систематик контроль уюштириш, уларга ўз малакаларини оширишда ҳартомонлама ёрдам бериш зарур. (ТАСС).

Обой Қўнонбоев хотираси

ОЛМАОТА, 6 сентябрь. (ТАСС). Қозоғистон шаҳарлари, овул ва қишлоқларининг меҳнаткашлари отоқли қозоқ шоири — ма'рифатчиси Обой Қўнонбоев вафот этган куннинг 50 йиллигини нишонламоқдалар.

Семипалатинскдан 200 километр нарида Чинғизтов тоғ этагида шоир туғилган Қораовул қишлоғи жойлашган. Обой туғилган уй эса ҳозир Обой номли колхоз қироатхонасига айлантирилган. Бу қироатхонага шоирнинг невараси Арҳам Исқоқов мудирлик қилади. Шу кунларда қироатхонада адабий кечалар ўтказилиб, уларда Обойни билган кекса колхозчилар унинг ҳақидаги хотираларини айтиб бердилар.

Олмаотада вокзал олдидаги майдонда Обойга ҳайкал қурилади. Қозоғистон ССР Министрлар Совети Обой номидаги Давлат академик опера ва балет театри биносида шоирнинг бронза бюстини ўрнатишга ва республика пойтахтида Обой Қўнонбоев номли Адабиёт музейи биносини қуришга ҳам қарор қилди.

1955—1956 йиллар давомида Обой Қўнонбоевнинг асарлар тўплами ҳамда унинг ҳаётига, ижодига ва жамоат фаолиятига бағишланган монографик асарлари қозоқ ва рус тилларида нашр этилади.

Республикамизда

Ўзбекистон шарқшуносларининг янги асарлари

Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг шарқшунослик институти томонидан тайёрланган «Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг шарқ қўлёзмалари тўплами»нинг иккинчи томи босмадан чиқди.

Институтда сақланаётган қўлёзмалар фонди жаҳонда энг йирик фондлардан бири ҳисобланади. Ҳозирги вақтда институтда эски ўзбек, араб, фарс, тожик, туркман, озарбайжон ва бошқа тиллардаги ўнинчи асрдан йигирманчи асргача бўлган даврга таалluқли 80 — 90 мингтага яқин турли асарлардан иборат 13 минг томдан ортиқ қўлёзма китоблари бор. Бу энг бой коллекция Ўрта Осиё халқлари ва Яқин ҳамда Ўрта Шарқ мамлакатлари халқларининг ҳаётини кенг тасвирлайди. 1952 йилда аннатация қилинган каталог биринчи томининг нашр этилганлиги Ўзбекистон шарқшуносларининг ишида муҳим давр бўлди. Бу каталог Ўзбекистонда сақланаётган қўлёзмадан иборат 743 асарни характерлайди.

Ҳозир нашр этилган тўпламнинг иккинчи томида VII асрдан XX асргача бўлган даврни ўз ичига оладиган 1133 ше'р ва проза асарлари тасвирланади. Бу ғоят кенг материаллар орасида камёб ва жуда уникал адабий ёдгорликлар тўғрисидаги тадқиқотлар бор.

Алишер Навоийнинг қарийб 120 тага яқин асарига бағишланган тасвирлар, шу жумладан шоир яшаган даврда ўша вақтнинг энг яхши хуснихат кишилари томонидан кўчириб ёзилган ва машҳур рассомлар томонидан безатилган китоблар зўр қизиқиш туғдиради. Афғонистон давлатининг асосчиси Аҳмад-шоҳ Дурранинг «Дивон» (ше'рлар тўплами)нинг уникал нусхаси ва бошқа қўлёзмалар муфассал равишда та'рифланган.

Ўзбекистон театрларининг саҳнасида янги пьесалар

Ҳамза номидаги ўзбек Давлат Академик драма театрида янги, 35-нчи мавсум «Қутлуғ қон» спектакли блан очилди. Ўрта Осиёда энг кекса театр коллективи йил охиригача томошабинларга ўзбек драматургларининг бирқанча янги асарларини кўрсатади. Ҳозир театр коллективи Хитой Халқ Республикасининг ташкил топганига беш йил тўлишига бағишланган спектаклни саҳнага қўйиш устида иш олиб бораётир. Тарихий воқиа кунларида Ҳамза театрининг саҳнасида А. Глобанинг «Тўкилган пиёла» пьесаси қўйилади. Бу пьеса Ван Ши-Фу деган Хитой Халқ классик пьесаси мотивида ёзилган.

Республикадаги бошқа театрлар ҳам мавсумни бошладилар. Фарғона рус драма театри инглиз драматурги Б. Шоунинг «Мисс Уорреннинг ҳунари» пьесасини кўрсатди. Фарғона, Қўқон, Урганчдаги ўзбек театрларининг коллективлари Нозим Ҳикматнинг «Муҳаббат ҳақидаги қисса» пьесасини саҳнага қўйишга тайёрламоқдалар. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон пахтакорларининг делегацияси Озарбайжонда

БОКУ, 7 сентябрь. (ЎзТАГ махсус мухбири). Ўзбекистон пахтакорларининг Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари М. Исомуҳамедов бошчилигидаги делегацияси Ўзбекистон ва Озарбайжон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари мусобақасида олинган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириш учун Бокуга келди.

Аэродромда делегацияни Озарбайжон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари И. Абдуллаев, Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалик министри Г. Сеидов, Озарбайжон КП МК қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири Н. Новрузов, Озарбайжон Қишлоқ хўжалик министрлигининг раҳбар ходимлари кутиб олдилар.

Ўзбекистон пахтакорларининг вакиллари группаларга бўлиниб, республика районларига жўнаб кетдилар.

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига

Тошкент экскаватор заводининг коллективи республика юбилейи шарафига социалистик мусабақани қизитиб юборди. Заводнинг илғор ишчиси Д. Умарова ойлик топшириқни доимо 200 процентдан бажариб келмоқда. **Суратда:** ўртоқ **Умарова** иш устида.

☆ ☆ ☆

Кўплаб экскаватор ишлабчиқарилмоқда

Тошкентдаги экскаватор заводининг коллективи саккиз ойлик давлат планини товар маҳсулоти бўйича 109,9 процент, ялпи маҳсулот бўйича 105, 8 процент бажарди. Шу давр ичида корхона коллективи меҳнат унумини 7,4 процент ошириб, маҳсулот таннархини 1953 йилга нисбатан 10,1 процент камайтиришга муваффақ бўлди.

Заводнинг механика цехи коллективи август ойи ишлабчиқариш топшириғини 103,4 процент бажарди. Қуюв цехи эса, мажбуриятда кўрсатилган 205 тонна ўрнига 207 тонна маҳсулот топширди.

Заводнинг Н. Турсунов, П. Григорьев, А. Федосеев, Цебуля, Федорова каби ишчилари илғор иш методларини қўлланиб, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ортиғи блан бажардилар. Шу кунларда заводнинг барча ишчи ва инженер-техник ходимлари ЎзССР 30 йиллик юбилейини ишлабчиқаришда янги муваффақиятлар блан кутиб олиш учун астойдил ғайрат қилмоқда.

Л. МАҲМУДОВ.

Тошкент индустриаль техникумининг қишлоқ хўжалик механизацияси мастерлари тайёрлаш бўлимини 14 киши тамомлади. **Суратда:** Ўртасарой МТСидан келган **М. Фатхуллина** имтиҳон бераётир.

Шахтерларнинг меҳнат соҳасидаги муваффақиятлари

«Узбекуголь» трестининг 9-нчи шахта кончилари ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичлар учун курашмоқдалар. Виктор Кравченко бошчилик қилаётган 1-нчи участка коллективи август ойида пландан ташқари 2,5 минг тоннага яқин кўмир қазиб чиқарди. Участка ишчилари илғор иш методлари ва рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришда кенг қўлланиш натижасида меҳнат унумини 7 процент ошириб, кўмирнинг ҳарбир тоннасининг таннархини белгиланганидан 2 сўм камайтиришга муваффақ бўлдилар.

Иван Братерский ва Николай Судаков ўртоқлар бошчилик қилаётган навалоотбойчилар бригадаси шу кунларда смена топшириғини 130 — 140 процентга етказиб бажармоқдалар. Бу бригадалардаги Бойматов, Анимов, Холқулов, Ҳамдамов, Мирзаев, Файзуллин, Левашев каби навалоотбойчилар смена топшириқларини бирярим ҳиссадан ошириб адо этмоқдалар.

Участка кончилари ўтган 8 ой ичида шахтада ховоза учун ишлатиладиган ёғочлардан унумли фойдаланиш ҳисобига 50 минг сўмдан ортиқ маблағ тежадилар.

Шунингдек очиқ кон разрезининг коллективи ҳам юбилей олди социалистик мусобақани қизитиб юборди. Тўққиз йилдан бери кўмир разрезида экскаватор машинисти бўлиб ишлаб келаётган Муҳаммад Султонбеков ойлик планини 115—120 процентга етказиб бажармоқда. Унинг шогирдларидан Дудаев, Енжиевский ва Мирзин каби ўртоқлар ҳозир илғор экскаватор машинисти бўлиб ишлаётирлар. Султонбековнинг шогирди экскаватор машинисти М. Хайитметов эса систематик равишда пландан ташқари 250 — 300 тонна ёқилғи бермоқда.

Ф. ПЕТРОВ,
И. АҲМЕДОВ.

Пландан ташқари электр ускуналари

Чирчиқ шаҳридаги «Электрощит» заводининг коллективи, мамлакатимиздаги электростанция қурилишлари учун кўплаб электр ускуналар етказиб бериш мақсадида ўзаро социалистик мусобақани кенг қизитиб юбордилар. Улар республикамизнинг шонли 30 йиллик юбилейи шарафига олган социалистик мажбуриятларини тўла адо этмоқдалар.

Завод коллективи август ойи топшириғини муддатидан бирнеча кун илгари бажариб, ойлик пландан ташқари 25 та пайвандлаш аппарати, 8 та трансформатор ва ўнларча щита панеллари ишлабчиқарди.

Мусобақада ўртоқ Сарачоса бошчилигидаги ускуналарни йиғиш ва монтаж қилиш цехи олдинда бормоқда. Цехнинг слесарьлар бригадасига раҳбарлик қилаётган ўртоқ Саидумаров щиталар ишлабчиқариш процессига муҳим янгилик киритди. Илгарилари щиталарни йиғишда уларнинг корпуслари қўлда ташилар эди. Ўртоқ Саидумаровнинг таклифи блан бу иш механизациялаштирилди ва меҳнат унуми бирмунча ошди.

Шунингдек, трансформатор ва механика цехларининг коллективи ҳам фидокорона меҳнат қилаётирлар. Ўртоқ Бойко бошчилигидаги бригада ишчилари муҳим янгиликларни қўлланиб, меҳнат унумини икки баравар оширдилар. Механика цехининг ишчилари заводнинг асосий цехларини детальлар блан та'минлаб, давлат планларини ортиғи блан бажаришга катта ҳисса қўшдилар. Цехнинг Буригин, Шагиев каби илғор ишчилари йиллик топшириқларини ҳозирданоқ бажариб қўйдилар. Ишчиларнинг ана шундай ғайрат блан ишлашлари, меҳнатни тўғри ташкил қилишлари, иш вақтидан тўғри ва унумли фойдаланишлари, хомаш'ёларни тежаб ишлатишлари натижасида август ойининг ўзида 1,5 тоннадан ортиқ рангли ва қора металл тежалди.

И. САТТОРОВ.

Ихтиро'чилар сони кўпаймоқда

«Ташхлопкомаш» заводининг рационализаторлари ишчи, инженер-техник ходимлар блан ўзаро ҳамкорликда ишлаб, муҳим иш процессларини ихчамлаштирмоқдалар. Шу туфайли меҳнат унуми ошиб, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати яхшиланмоқда.

Корхона рационализаторлари ўртасида ишлаш яхши йўлга қўйилиши ихтиро'чилар сонининг кўпайишига катта ёрдам бермоқда. Шу йилнинг 5 ойи ичида тўпланган таклифларнинг ўз вақтида амалга оширилиши натижасида давлатнинг 103 минг 283 сўм пули тежалди.

Айниқса комсомол а'зоси мастер Толмачов, электромонтёрлардан Ким ва Козловский ўртоқлар томонидан киритилган таклиф заводга катта фойда келтириш имкониятини берди.

Брак маҳсулот миқдори ўтган вақтларга караганда бирмунча камайди.

Мастер ўртоқ Самухин ўзининг қимматли таклифлари блан корхонага катта фойда келтирмоқда. Унинг сўнгги ихтиро'сидан 18.590 сўм фойда олинди. Ўртоқ Михаил Андреевич Самухин слесарь Важинин блан биргаликда агрегатларнинг механизмларини анча ихчамлаштирдилар. Бу блан маҳсулотнинг сифати яхшиланиб, бир йил ичида 412 минг 500 киловатт соат электр қуввати иқтисод қилинадиган бўлди.

Механика-йиғув цехининг ишчиси ўртоқ Абрамов ВР—1 деталини угольник ёрдами блан чархлаш станогида ишлабчиқаришга кўчирди. Натижада меҳнат унуми икки баравар оширилиб, илгари шу ишда банд бўлган кишилар бошқа ишга ўтказилди. Завод рационализаторлари ўзларининг топширган қимматли ихтиро'чилик таклифлари учун 5831 сўм мукофот пули олдилар.

Шу кунларда энг яхши рационализатор деган ном олиш учун заводда ихтиро'чилик ойлиги ўтказилаётир. Ўзбекистон республикасининг 30 йиллик байрамини муносиб кутиб олиш мақсадида социалистик мусобақани қизитиб ишлаётган завод ихтиро'чилари катта муваффақиятларга эришмоқдалар.

Т. УНАБОЕВ.

Социалистик мусобақа асосида

Республика корхоналари ўртасидаги бошланган социалистик мусобақада олдинда бораётган Тошкентдаги аравасозлик заводининг ишчи ва хизматчилари Ўзбекистоннинг 30 йиллик шонли юбилейини ишлабчиқаришда янги ютуқлар блан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Завод ишчилари саккиз ойлик ялпи маҳсулот ишлабчиқариш программасини 115,2 процент, товар маҳсулоти ишлабчиқаришни эса 115,8 процентга етказиб бажардилар. Шу муддат ичида давлатнинг 400 минг сўмга яқин маблағи иқтисод қилинди.

Шу кунларда заводдаги цехлар, бригадалар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа қизитиб юборилди. Мусобақада йиғув цехи, ёғоч ишлаш ва темирчилик цехларининг коллективлари олдинда бормоқда. Ёғоч ишлаш цехининг ишчилари 8 ой ичида ёғочларни тежаб ишлатиш натижасида 40 кубометр ҳомаш'ё тежадилар. Заводдаги ҳарбир ишчи республикамиз тўйини муносиб меҳнат совғаси блан кутиб олиш мақсадида оширилган мажбурият олиб, зўр ғайрат блан ишламоқда. Ёғоч ишлаш цехининг кўпстаночилари Берегбаев, Прибелов, Ефанова каби ўртоқлар кунлик нормаларини 2,5 — 3 баравардан бажармоқдалар.

Арава ва культиваторлар қисмларини ишловчи темирчилик цехининг илғор ишчиларидан Лемешкин, Мустафин, Кочеткова ва Сорокина каби ўртоқлар ҳам кундалик топшириқни 200 процентга етказиб бажармоқдалар.

А. ЗАБРОВСКИЙ.

Илғор машинасозлар

«Чирчиксельмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари республикамизнинг шонли 30 йиллик юбилейи шарафига социалистик мусобақани қизитиб, меҳнат унумини ҳар қачонгидан ҳам оширмоқдалар. Натижада қишлоқ хўжалик машиналари ишлабчиқариш сур'ати тезлашмоқда.

Заводда юбилейолди мусобақасининг тобора қизитилиши туфайли смена топшириқларини мунтазам ошириб бажарувчи ишчилар сони кунсайин кўпайиб бормоқда. Корхонанинг 235 дан ортиқ ишчиси бешинчи бешйиллик топшириғини ошириб бажаришга эришди. Шу кунларда улар 1955 йилнинг январь ва февраль ойлари ҳисобига ишлаётирлар. Илғор пармаловчилардан Тастанбеков, Зуҳуров, Саидусмонов, Грабрь ўртоқлар шулар жумласидандир.

Технология жараёнларини такомиллаштириб, ички ресурслардан унумли фойдаланиб ишлаётган бу илғорлардан 21 киши Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотландилар.

Социалистик мусобақанинг қудратли кучидан кенг фойдаланиб ишлаётган асбобсозлик цехининг токари Кирков, ремонт-механика цехининг токари Печугин, штамповчи Фундиков, Михоличенко ўртоқлар каби ўнлаб ишлабчиқариш илғорлари меҳнат унумини ошириш ва махсулот сифатини яхшилашга муваффақ бўлмоқдалар. Улар байрамолди вахтасида туриб ишлаб, смена топшириқларини 350—400 процентга етказиб бажармоқдалар.

Т. ЎРУНОВ.
Ж. САРИЕВ.

Бу йил областимиз далаларида жуда кўп пахта териш машиналари ишлайди. Пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчилари бу йилги мавсумда камида 123 минг тонна пахтани машина блан териб бериш мажбуриятини олдилар. Ҳозир область колхозларида пахтани машина блан теришга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Кўпгина колхозларда пахтани машина блан териб олинадиган участкаларда ғўза баргларини сун'ий равишда тушириш ишлари кучайтириб юборилди. Ўтган йилнинг тажрибалари шуни кўрсатадики, пахтани машина блан териш олдидан қилинадиган бу муҳим тадбир нақадар пухталик блан, агротехника қоидаларига мос равишда ўтказилса, пахта йиғим-терими шунчалик тез ва муваффақиятли бажарилган бўлади. Шунинг учун ҳам Чиноз районидаги Сталин номли колхозда бу ишни сифатли ўтказишга алоҳида э'тибор берилмоқда. ОДН аппаратида ишлаётган ўртоқ Яхшибой Мардиев ҳар куни 8—9 гектар ердаги ғўза баргларини сифатли қилиб чангламоқда.

СУРАТДА: ўртоқ Я. МАРДИЕВ ОДН аппарати блан ғўза баргларини чангламоқда. Чиноз МТСининг бош инженери Г. ЛЕОНТЬЕВ (чапда) ва МТС директори П. МЕЛИХОВ ўртоклар ишнинг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

А. Аверьянов фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Бошланғич ташкилотларга яқиндан раҳбарлик қилинсин

Кечқуруи колхоз идорасига бригада бошлиқлари тўпланди. Колхоз раиси Қаҳҳор Синдоров, колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Камол Бўрибоевлар ҳам шу ерда ўтирган эдилар. Бу одамлар бугун қилинган ишга якун ясаш ва эртага қилинадиган иш тўғрисида топшириқ олиш учун йиғилганлар. Раиснинг имоси блан 1-нчи участка ҳосилот советнинг раиси ўртоқ Ҳожибой Саримсоқов гап бошлади. У, эртага қайси бригаданинг одами қаерда ишлаши кераклигини айтиб берди. Сўнгра «Беда суғорадиганлар Дўлтамахсум ерининг этагига борсин, отхонага ғишт ташучилар янги ферма мудиримиз Ғаниевга бориб учрашсин, деди. Броқ ферма мудири ўртоқ Ғаниев:

— Менга бериладиган одамларни бригада бошлиқларининг ўзлари бошлаб келсинлар, — деб талаб қилди.

—Ҳам одам берамиз-у, ҳам бошлаб борамизми? — деб э'тироз билдирди кимдир биров.

— Бўлмаса юборган одамингиз келмайдида, — деди Ғаниев.

— Келади — деди Саримсоқов, — келмай ҳам кўрсинчи.(?!)

Шу блан топшириқ бериш тамом бўлди. Кундалик топшириқ беришни шундай тез ва конкрет бўлгани дуруст. Аммо берилган топшириқларнинг бажарилишига келганда аҳвол бошқача.

Сирдар'ё районидаги Маленков номли колхозда топшириқ беришга бериладн-ю, лекин унинг бажарилиши текширилмайди. Бундан илгариги кунларда ҳам шундай топшириқлар берилган эди. Броқ, ишга тайинланган кишиларнинг бирқанчаси ишга чиқмади.

Кейинги кунларда бу колхозда меҳнат интизоми жуда бўшашиб кетди. Сабабсиз ишга чиқмовчи прогулчилар, берилган топшириқларни бажармовчилар кўпайиб қолди.

Колхознинг Эшондада Қорабоев, Хожибола Мамадалиев, Саноқул Вакилов, Омонбай Қўзибоев бошлиқ бригадаларининг а'золари ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашдилар. Лекин Раззоқберди Худойбердиев, Муса Питишгулий бошлиқ бригадаларда иш яхши уюштирилмади. Бу бригадаларда ғўзалар сийрак, ҳосили кам. Кўп ерлар ҳамон ёввойи ўтлардан тозаланмаган.

Колхозда чорвачилик иши айниқса ачинарли аҳволда. План бажарилмаган. Чорва қишлови учун тайёрлик ишлари ҳам суст бормоқда. Чорва моллари учун 920 тонна ўрнига энди 673 тонна ем-хашак тайёрланди.

Колхозда аҳвол шундай бўлгани ҳолда колхоз бошланғич партия ташкилоти колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий тарбиявий ишларни йўлга қўйиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, мусобақани қизитиб юбориш, агитация-пропаганда ишларини жонлантириш ишига э'тибор бермаётир, колхоз хўжалигини ҳартарафлама ривожлантиришга колхозчиларни сафарбар қилмаётир. Партия ташкилотининг секретари ўртоқ Камол Бўрибоев бемақсад далани айланиш блан кун ўтказмоқда. Оммавий-сиёсий ишларни эса ўз ҳолига ташлаб қўйган. Йил бошидан бери колхозчилар ўртасида бирорта ҳам доклад ёки лекция ўтказилмаган. Колхоз деворий газетаси, жанговар варақалар бирор марта ҳам чиқарилмаган.

Маленков номли колхозда радиоузел бор. 180 колхозчининг уйига, айрим дала шийпонларига радио репродукторлар ўрнатилган. Лекин бу радиоузел партия ташкилотининг фаолиятсизлиги, колхоз раиси Қаҳҳор Синдоровнинг бепарволиги туфайли кўпдан бери ишламай ётипти. Колхоз раиси Синдоров радио техникадан бехабар Исроил Усмоновни радиотехник қилиб тайинлади. Усмонов бўлса хоҳласа ишлайди, хоҳламаса йўқ...

Маленков номли колхоз комсомол ташкилоти ҳам ҳечқандай иш қилмаётир. Комсомол ташкилотининг ҳисобида 45 комсомол бўлса ҳам комсомол комитетининг секретари Карим Тошбоев 17 комсомолнинг қаерда ишлашини билмайди. Партия ташкилоти коммунист Маҳмуддин Жахаевга комсомол ташкилотига раҳбарлик қилиш вазифасини топширган. Аммо у топшириқни бажармаётир.

Сирдар'ё район 2-нчи МТС зонаси бўйича райком секретари ўртоқ Абдушоҳидов бу колхозга тез-тез келиб туради. У далаларни айланади, пахталарни кўради, уларни синчиклаб текширади, камчиликларни кўрсатиб, тузатишни талаб қилади. Лекин партия ташкилотининг иши блан сиёсий-агитация ишлари блан сра қизиқмайди. Бошланғич партия ташкилотининг ишини яхшилаш учун райком секретарьлари ва райком инструкторлари унга амалий ёрдам беришлари керак.

Б. ХАЛИЛОВ.

Коммунистлар социалистик мусобақада етакчилик қилмоқдалар

Бекобод райони, Бекобод қишлоқ советидаги Маленков номли колхоз а'золари ўтган йили 700 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил етиштириб, пахта тайёрлаш давлат планини 102 процент бажарган эдилар. Партия ва ҳукуматимизнинг қарорларидан руҳланган колхозчилар бу йил ҳар гектардан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Пахтакорлар СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорини бажаришга муносиб ҳисса қўшиш учун курашиб пахта майдонини яна 715 гектарга кенгайтирдилар.

Колхоздаги 12 бригаданинг 5 тасига коммунистлар раҳбарлик қилмоқда. Улар ғўзани парвариш қилишда колхозчиларнинг ташаббусига етакчилик қилмоқдалар. Айниқса, коммунист Х. Элдоров бошчилик қилаётган бригада а'золарининг меҳнатда эришаётган ютуқлари диққатга сазовордир. Улар ҳозиргача ўзларига қарашли участкадаги ғўзаларни 4 марта чопиқ ва 5 марта культивациядан чиқариб, 2 — 3 марта қондириб суғордилар. Шунингдек, ўртоқ З. Абдураҳмонова бошлиқ бригада а'золари ҳам 40 гектар ердаги ғўзаларни сифатли равишда 3 — 4 марта комплекс парваришдан чиқардилар. Ғўза парвариши агротехника қоидаларига қаттиқ риоя қилиб олиб борилмоқда.

Социалистик мусобақа авж олган шу кунларда, агитация ва пропаганда ишлари ҳам қизитиб юборилган. Колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Абдуллаев бошчилик қилаётган агитколлективга 12 та агитатор бирлашган бўлиб, булардан 5 таси коммунист, қолганлари комсомоллардир. Агитаторлардан К. Эргашева, Орзиқулов, Турдиалимов ўзларининг кўп вақтларини дала шийпонларида — колхозчилар орасида ўтказадилар. Ўртоқ Абдуллаев ҳар икки ҳафтада колхоз агитаторларининг йиғилишини ўтказиб, уларга йўл-йўриқлар кўрсатиб туради. Илғорлар тажрибасини оммалаштиручи деворий газета ва «Жанговар варақа»лар ўз вақтида чиқарилиб туради. Райкомдан юборилган вакил ўртоқ Ражабов колхозда оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйилишига яқиндан ёрдам бераётир. Лекин райондаги Ленин номли, Молотов номли, Каганович номли колхозларда, 1-нчи Далварзин совхозида оммавий-сиёсий ишлар ҳозирги куннинг талабларига жавоб бераолмайди. Район партия комитети (секретари ўртоқ Исмоилов) бу аҳволни кўра-била туриб, оммавий-сиёсий ишларни яхшилаш чораларини кўрмаётир.

М. А. УТЮШИНА.

Комсомоллар оммавий-сиёсий ишга актив қатнашмоқдалар

Чиноз районидаги Сталин номли колхознинг партия ташкилоти комсомол ташкилотининг ишига яқиндан раҳбарлик қилмоқда. Колхозчилар ўртасида оммавий-ташкилий ишлар бирмунча яхши йўлга қўйилган. Комсомоллар агитация ва пропаганда ишларини жонлантиришда партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Ёшлар кучи блан колхознинг 16 та дала шийпони турли плакат, шиорлар блан безатилди. Дам олиш пайтларида колхозчилар кўркам қилиб безатилган дола шийпонларида радио хабарлари, агитаторларнинг суҳбатларини мароқ блан тинглайдилар. Илғорларнинг тажрибасини оммалаштиручи «Жанговар варақа» ва деворий газеталар ўз вақтида чиқарилиб турилади.

Айниқса, агитаторлардан Ш. Каримовнинг «Ўзбекистон — СССРнинг асосий пахта базаси», «Дин—халқ учун афюндир» каби темаларда ўтказган суҳбатлари колхозчиларга манзур бўлди. Шунингдек агитаторлардан В. Ғаффоров, Шофайзи Зиёдовлар ҳам дала шийпонларида тез-тез бўладилар, партия ва хукуматимизнинг қарорларини колхозчиларга ўз вақтида тушунтирадилар.

С .МЎМИНОВ.

Механизаторлар тўғрисида ғамхўрлик

Бу йил Ўртачирчиқ районидаги 1-нчи МТС механизаторлари ўзлари хизмат қилаётган колхозларда 56 процент пахта ҳосилини машина блан териб берадилар. Ҳозир МТС механизаторлари йиғим-терим кампаниясиға пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Механик-ҳайдовчилар машиналарни сифатли ремонтдан чиқариш ва теримга тахт қилиб қўйиш юзасидан социалистик мусобақани қизитиб юбордилар.

МТС партия ташкилоти механизаторларнинг социалистик мусобақасига бошчилик қилмоқда. Уларнинг ремонт ишларини сифатли тамомлашлари учун барча шароитлар яратиб берилган. Тез-тез кинофильмлар кўрсатилмоқда, лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Партия ташкилотининг ташаббуси блан МТСда ошхона ва чойхона ташкил қилинди. Бу ерда тушлик овқатланиш вақтида агитаторлар механизаторлар блан турли темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. И. Бойбеков, Р. Рихсиев каби агитаторлар пахтани машина блан терганда ишни қандай ташкил қилиш тўғрисида бирнеча марта суҳбат ўтказдилар. Бу суҳбатларда илғор механик-ҳайдовчилар ўтган йили қўлга киритган иш тажрибаларини ўртоқлашдилар.

МТС партия ташкилоти механизаторларнинг маданий-маиший аҳволини яхшилаш юзасидан ҳам ғамхўрлик қилмоқда. 10 дан ортиқ мутахассиснинг якка уй-жой қуриши учун етарли қурилиш материаллари берилди. Кўп механизаторларнинг уйлари ремонт қилиб берилмоқда. Қиш учун ёқилги тайёрланмоқда.

МТС механизаторлари терим машиналарини барвақт ремонтдан чиқариш учун астойдил ишлаб, кунлик ремонт графигини ошириб бажармоқдалар. Ҳайдовчи механизаторлар мавсумда 80 — 100 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олдилар.

Т. ЙУЛДОШЕВ.

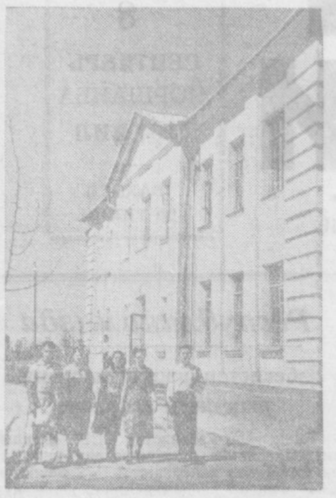

Олмалиқдаги Хрушчев номли ўрта мактаб.

В. Лейн фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди

ҲАМИД ОЛИМЖОН — «Танланган асарлар». (Шоир вафотининг ўн йиллигига бағишланади), 144 бет, тиражи 25.000, баҳоси 3 сўм 70 тийин.

АБДУЛЛА ҚАҲҲОР. — «Шелковое сюзанэ». (Уч парда, тўрт кўринишли комедия эпилоги блан), 120 бет, тиражи 10.000, баҳоси 3 сўм 60 тийин.

АББОС МУҲИДДИН. — «Ҳикоялар». 48 бет, тиражи 15.000 баҳоси 50 тийин.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриёти қуйидаги брошюраларни нашр этди.

М. ГОРЬКИЙ. — «Хотин ҳақида», 34 бет, тиражи 27.000, баҳоси 50 тийин.

С. РАЖАБОВ. — Юридик фанлар доктори, профессор. — **«Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилишининг прогрессив аҳамияти»** 40 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

В. МАЖИДОВ. — Доцент, медицина фанлари кандидати. — **«Алкогольнинг зарари тўғрисида».** 28 бет, тиражи 45.782, баҳоси 40 тийин.

М. З. КАЗИЕВ. — Доцент, — **«Ғўзани тўғри озиқлантириш — пахта ҳосилини оширишда кучли воситадир»** 32 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

П. А. БАРАНОВ. — Профессор, СССР Фанлар академиясининг корреспондент а'зоси. — **«Ўсимликлар дун'ёсининг пайдо бўлиши ва ривожланиши»,** 76 бет, тиражи 27.000, баҳоси 1 сўм.

С. Г. ГОЛОВЧЕНКО. — Жамиятнинг ҳақиқий а'зоси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, — **«Мустаҳкам ем-хашак базаси — чорвачиликни ривожлантиришнинг негизидир»** 40 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

Оммавий экскурсия

Оржоникидзе районидаги Қибрай 5-нчи совхозининг дирекцияси ва партия ташкилоти ишчиларнинг маданий дам олишини уюштирмоқдалар. Совхознинг 1-нчи бўлим ишчиларидан 20 киши Тошкентга экскурсияга келди. Улар Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида бўлдилар. Шунингдек Хоразм область музикали драма театри ашула ва рақс ансамблининг гастрольларини тамоша қилдилар.

ФЕЛЬЕТОН

СИРДАР'ЁДА ШОВ-ШУВ...

Ба'зан шундай воқиалар ҳам рўй берадики, бундай воқиалар ҳамманинг э'тиборини ўзига тортиб, шов-шув кўтарилишига сабаб бўлади. Бу шов-шув аввал уйдан-уйга, кейин колхоздан-колхозга ўтиб, бутун районга тарқалади. Агар у яна авж олиб, дар'ё тўлқинидай чайқалиб кетса борми, бутун областьга, ҳатто республикага ёйилади. Ана шундай шов-шувлар Сирдар'ё районида тез-тез содир бўлиб туради. Айниқса битта шов-шув икки йилдан буён қишлоқдан-қишлоққа ўтиб юрипти-ю район территориясидан нарига чиқаолмаяпти. Сабабими? Бу шов-шув худди қозондаги сутдай қайнаб, энди тошиб чиқай деганда Олдибек Мейрбеков қўлига чўмич олиб шопириб туради. Негаки, акаси Олдиёр Мейрбековнинг муттаҳамлик кирдикорларини фош қилучи бу шов-шув унинг ўзига ҳам таалуқли-да. Молнинг шохига урсанг туёғи зирқирайди деганларидек, Олдибекнинг ҳам юраги увишиб туради-да.

1953 йил эди. «XIX партс'езд» колхозида завхоз ва қурилиш бригадасининг бошлиғи бўлиб ишловчи Олдиёр Мейрбековнинг нафси ҳаккалак отиб кетиб, бирданига беш бармоғини оғзига тиқадиган бўлиб қолди. У, колхоз учун келган қурилиш материалларидан ўмариб, колхозчилар кучи блан ўзига пешайвонли тўрт хоналик данғиллама уй ва унинг ёнига молхона солиб олди. Участкада ишлаганларга колхоз ҳисобидан 1,5 тадан меҳнат куни ёздирди. Участка тайёр бўлгач, шов-шув кўтарилди. Бу даврда район партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлим мудири вазифасида ишлаётган Олдибек Мейрбеков участкани бир кечадаёқ онасининг номига ўтказдириб, акаси устида бўлаётган шов-шувни хаспўшлаб юборди. Хуллас, ёпиғлиқ қозон салгина очилди-ю, яна ёпиғлигича қолаберди, я'ни шов-шув колхоз территориясидан нариёққа чиқмади.

Орадан сал ўтмай Олдиёр Мейрбековнинг ўртанган кўнгли бешбаттар ўртаб кетди. Энди у ўғирликнинг бошқа — янги кўчасига кирди. Қариндошлари — 12-нчи мактаб ўқитувчиси Нортан Аҳмедов ва Бесенбой Аҳмедов, Эрнинбек Аҳмедовларга уй-жой қуриш учун колхознинг қанчадан-қанча шифр, тахта, ғишт, цемент каби қурилиш материалларини талон-тарож қилиб, арзонгина сотиб юборди. Колхознинг Богара яйловидаги чорва фермасининг молхонасини буздириб, ундан чиққан ёғоч ва тахталарни уй-жой қуриш учун укаси Олдибекнинг ҳовлисига келтириб ташлади. Олдиёрнинг нафси тобора кенгаяборди, негаки, Олдибек уни ўз паноҳида асраб, қўллаб-қўлтиқлаб турди. Шундан кейин у, колхознинг қурилиш материалларини Велико-Алексеевская станциясининг ўзидаёқ «сув» қилиб юборадиган бўлди. Колхоз сабзавот дўконининг мудири Аббос Салакаевга «ўзимники» деб 200 дона шифрни 1400 сўмга, бирярим кубометр тахтани 600 сўмга ўғринча сотиб юборди. Бу сир фош бўлиб, районда катта шов-шув кўтарилди. Шов-шув кўтарилганда ҳам қандай денг—Олдиёр Мейрбеков ҳам қўлидан, ҳам оёғидан, ҳам тумшуғидан илинди. Иш прокурорга тушди. Лекин терговчи Абдурасулев виждонон иш қилмади. У, район прокурори Тойжонов ўргатганича иш кўриб, Олдиёр Мейрбеков ва Аббос Салакаев қаторида колхознинг кассир-экспедитори, соф виждонли Ҳаяли Халиловни ҳам тергов остига олди ва икки кундаёқ ишни судга оширди. 1953 йил сентябрь ойида Расул Матхолиқов раислигида бўлиб ўтган суд Мейрбековни бутунлай оқлаб юбориб, Салакаев блан Халиловни 8 йилдан озодликдан маҳрум қилиш ҳақида ҳукм чиқарди. Фрибгар Олдиёр Мейрбеков сувдан қуруқ чиқди, унинг жинояти Халилов устига — «шифрни сотишга мажбур этган асосий воситачи» деб ағдариб юборилди. Коммунист Халиловнинг беш боласи блан уйда қолган хотини Халилова Олдибек Мейрбековнинг ҳамтавоқлари чиқарган бу ҳукмдан норози бўлди. У, Ўзбекистон ССР Олий судига ариза бериб, эри устидан чиқарилган суд ҳукмининг нотўғрилигини айтиб, бу ишни қайта кўришни сўради. Ўзбекистон ССР Олий суди жиддий текширишдан кейин, 1953 йил декабрь ойида Хаяли Халиловни бутунлай озод қилиш ва жиноятчи Олдиёр Мейрбековни қайта суд қилиб, жиноий жавобгарликка тортиш ҳақида ажрим чиқарди. Ҳақиқат ҳақ ерига қарор топди. Айбсиз Халилов ўз бола-чақаси олдига қайтиб келди. Аммо, айбдор Олдиёр Мейрбеков укаси Олдибек Мейрбеков қўлига тутқазган маршрут блан кўздан ғойиб бўлди. Шов-шувнинг каттаси энди чиқди. Сирдар'ё районининг қайси бурчагига борманг, ҳамма ерда шов-шув: — Олдибек Олдиёрни қочириб юборипти...

Олдибек Мейрбеков 7 ойдан буён район партия комитетининг 1-МТС зонаси бўйича секретари лавозимида ишлайди. У ҳозир ҳам пинагини бузмай дам отда, дам машинада, уруғ аймоқларига паноҳ бўлиб, бўзчининг мокисидай уёқдан-буёққа елиб юрипти. Бу қанақаси дейсизми? Қуёви Тиллабек Тўқулов Ильич номли колхозда озиқ-овқат складининг мудири эди. Шу йилнинг биринчи ярими мобайнида 18 минг сўм растрат қилиб қўйди. Бундан 14 минг сўмини тўлашга тўлади-ю, қолганини тўлайолмай, июль ойида Олдибек Мейрбеков кўрсатган оппа-осон йўлдан қочиб, ғойиб бўлди. Бу ҳам анчагина шов-шувга сабаб бўлди. Амакиваччаси Тожитой Эркинбеков икки йилдан буён шу колхозда қўй фермасининг мудири бўлиб ишлайди. У, ҳар яримйилликда 8 — 10 минг сўмдан растрат қилади. Шу кеча-кундузда унинг 8 минг сўмдан ортиқ растрати бор. Шунингдек тоғасининг ўғли Кенжабек Тожиев ҳам шу колхозда чорва фермасининг мудири. У, ҳозир колхоздан 4700 сўм қарз. Лекин жамоатчилик мулкини талон-торож қилиб юрган бу кишиларга ҳозиргача ҳечким «чурқ» этаолмай турибди.

Хуллас, Мейрбековлар уруғ-аймоғи блан колхоз мулкига чумолидай ёпишиб, кучлари етканча талон-торож этмоқда. Раҳбарлик постида ўтирган Олдибек Мейрбеков эса, уларни ўз қаноти тагига олиб қўриқлаб келмоқда.

Иттифоқо, жиноятчи Олдиёр Мейрбековнинг ҳоли нима кечди? деган савол туғилар. У, 9 ойгача қочиб юриб, яқиндагина Сирдар'ёда пайдо бўлиб қолди. Ҳозир, район халқ судининг раиси Матхолиқов, район прокурори Тойжоновлар блан қўл бериб, омонлашиб юрипти. Укаси Олдибек Мейрбеков эса «Қорлар ёғилди, излар босилди» деб эртаю-кеч хиргойи қилмоқда. Кейинги кўтарилган катта шов-шув ҳам худди ана шунинг устида.

Мавлон ИКРОМ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Октябрь трестининг иши тубдан яхшилансин"

Газетанинг шу йил 14 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида рейд бригаданинг материали босилиб, унда Октябрь район ошхона ва ресторанлар трести ўз қарамоғидаги ресторан, ошхона, чойхона ва закусхоналарга бўш раҳбарлик қилиб келаётганлиги танқид қилинган эди.

Октябрь район ошхона ва ресторанлар трестининг редакцияга хабар қилишича, мақола трестнинг кенгайтирилган актив йиғилишида муҳокама қилинган. газетанинг танқиди тўғри деб топилган. Актив йиғилиши трестда юз бераётган камчиликларни йўқотиш ва ишни тубдан яхшилаш тадбирларини белгилаган.

Трест ма'муриятининг буйруғи блан ўз вазифасини ҳалоллик блан ўтамаган, ҳархил йўл ва найранглар блан клиентларга хиёнат қилган А. Башкирдинова, Акмал Қосимхўжаев, Маҳмуд Хомидовлар ишдан четлатилди. Асилхўжаев, Гринберг, Исроилов, Горбатова, Чучарина, Ярулин, Алимуҳамедов ва бошқаларга нисбатан ма'мурий чора кўрилган.

Чекишнинг зарари ҳақида

Кўпгина кишилар ўртасида тамаки чекиш тарқалган. Юзаки қарашда тамаки чекиш зарарли эмасдек бўлиб кўринса ҳам, ҳақиқатда у киши организми учун жуда зарарлидир. Тамаки бирнеча шаклда чекилади. Осиё мамлакатларида тамаки чилим, узун трубка орқали ёки насвой шаклида чекилади. Европа мамлакатларида кўпроқ попирос ва сигарет шаклида чекилади.

Тамаки чекиш одати илгари Америка мамлакатларида яшовчи ҳиндилар ўртасида тарқалган эди. Тамаки чекишни биринчи марта Колумб 1492 йилда Куба оролида яшовчи кишиларда кўрган. XVI асрдан бошлаб тамаки чекиш Европа мамлакатларига тарқалабошлади ва тезда оммавий тус олди. Европага тамакининг уруғи биринчи марта француз сайёҳи Жан Нико томонидан келтирилган эди. Тамаки чекиш аввало ба'зибир Европа мамлакатларида та'қиқ қилинган эди. Аммо тамаки етиштириш ва сотишни монополия қилиб олган катта савдогарларнинг талаби блан бу та'қиқ бекор қилинди.

Тамаки қандай шаклда чекилмасин, барибир у ўз таркибида заҳарли моддалар сақлагани учун чекучининг организмига зарар етказади. Тамакининг таркибида киши организмига кучли та'сир қилучи бирнеча хил заҳарли модда бўлиб, улардан энг зарарлиси Жан Никонинг номи блан аталучи никотиндир. Никотиннинг организмга қанчалик зарарли эканини қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин: агар бир итнинг қон томирига 0,02 грамм никотин юборилса, у дарҳол ўлади. 25 дона папиросда шу миқдорга яқин никотин бўлади.

Тамакининг таркибида никотин қанча кўп бўлса у шунча кучли ва аччиқ бўлади. Масалан, махоркада никотин жуда кўп. Шунинг учун у аччиқ ва кучлидир. Умуман тамакининг хилига қараб унда никотин миқдори 2 — 10 процентга етади.

Тамакининг қандай зарари бор? Ма'лумки, тамаки асосан тутатилиб, нафас йўллари орқали ўпкага тортилади. Тамаки тутинида (дудида) эса жуда кўп майда заррачалар бўлади. Бир дона папирос дудида бирнеча юз миллион майда заррача бўлиб, у чекучининг ўпка-нафас йўлларига ўрнашиб қолади. Бу эса ҳавонинг ўпкага ўтиш имкониятини камайтиради. Бундан ташқари тамакининг дуди кишининг нафас йўллари орқали ўтганда тутиндаги никотин шиллиқ пардаларга та'сир қилиб, у ерда турли яллиғланиш ходисаларини пайдо қилади. Бундай кишиларда кўпинча йўтал ва ба'зан нафас сиқиш холати кўрилади. Ўпка ва нафас йўлларининг яллиғланиши тамакининг хили ва унинг кўп ёки оз чекилишига қараб турлича бўлади. Ба'зи кишилар жуда кўп чекадилар. Бундай кишиларда яллиғланиш процесси анча кучли ва узоқ чўзиладиган бўлади. Улар давомли бронхит касалига дучор бўладилар. Чекучи кишилардаги йўтал айниқса эрта блан уйқидан турилган вақтда кучли бўлади ва улар кўпинча ўхчийдилар. Тамакининг дуди нафас йўлларидаги органларга ҳам улардаги нерв толалари орқали зарарли та'сир қилади. Масалан, у товуш пайларига та'сир қилиб, уларнинг эластиклигини анча йўқотади ва овозни бўзади. Чекучи аёлларнинг овози кўпинча эркакларники сингари дағаллашиб қолиши ҳам шундандир.

Никотин аста-секин милк ва тишларга ўлтириб қолиб, уларга зарар етказади. Тишларни қурт ейди, милк тез-тез қонаб туради, уларнинг шиллиқ пардаси ўзгаради.

Тамаки ўпканинг ўзига ҳам зарарли та'сир қилади ва ундаги ҳаво олмошинишини оғирлаштиради. Бундан ташқари у ўпка касалликларини пайдо қилади ва ўпкада бўлган бошқа касалларни оғирлаштиради. Масалан, ўпка сили касали блан оғриган киши попирос чекар экан, унинг касали оғирлашади ва у қийинлик блан соғаяди.

Ба'зи олимларнинг фикрича, тамаки та'сирида рак (саратон) каби ёмон ўсмалар ҳам пайдо бўлиши мумкин. Масалан, узоқ вақт муштук блан тамаки чекиш натижасида ба'зи кишиларнинг лабида рак ўсмаси пайдо бўлиши кўринган.

Оғиз шиллиқ пардасида ўтириб қолган никотин ва шу сингари захарли моддалар овқат ва сўлак блан ютиб юборилади. Улар ме'да ва ичакларнинг шиллиқ пардасига та'сир қилиб, уларда турли касалликларни юзага келтиради. Чекучи кишиларнинг иштахаси суст бўлиши, кўнгил айниш, ме'дада ба'зан оғриқ сезиш, ич бузилиши каби ўзгаришлар шунинг натижасидадир. Профессор В. Ф. Зелениннинг фикрича, чекучи кишиларда ошқозон яраси касаллигини келтириб чиқаручи сабаблардан бири тамакининг та'сиридир.

Тамаки ўзининг никотини блан қон айланиш органларига (юрак, томирлар) ҳам зарарли та'сир қилади. Юрак ва қон томирларининг иши вегетатив нерв деб аталучи ма'лум нерв системаси орқали тартибга солиниб турилади. Тамаки бўлган никотин эса, вегетатив нервларга жуда кучли та'сир қилучи захардир. Никотиннинг та'сирида юрак нормал ишламайди. Унинг уриши тезланади ва уриш текислиги йўқолади. Юрак уришининг нормадан ортиқча бўлиши эса уннг тез чарчаши ва ишга яроқсиз бўлиб қолишини келтириб чиқаради.

Никотиннинг қон томирларига та'сири натижасида уларда артериосклероз деб аталучи касаллик пайдо бўлади. Бунда қон томирларининг девори ўз эластиклигини йўқотиб, қаттиқлашиб қолади. Бу эса ўз навбатида томирлардан қоннинг оқишини қийинлаштиради ва тўқима ҳамда органларнинг қон блан та'минланишини бузади. Бунинг натижасида шу органларда турли касаллик юзага келади. Масалан, кўп папирос чекучи кишиларнинг юрак мускулларини қон блан та'мин этиб туручи томир никотин та'сирида қаттиқлашиб қолиши натижасида «юрак жабаси» деган ҳавфли касаллик пайдо бўлади. Бундай касалликка дучор бўлган кишиларнинг юрагида жуда қаттиқ оғриқ пайдо бўлиб туради. Қон томирларининг қаттиқланиши ва бунинг натижасида органнинг қон блан етарли та'минланмаслиги туфайли бу органларнинг ўлиши (гангрина) ҳам юзага чиқиши мумкин. Чекучиларда оёқ гангринаси касаллиги кўпроқ учрайди.

Никотин томир деворидаги нервларга та'сир қилиб, уларда спазма (қисилиш) пайдо қилади. Бунда кишининг қон босими ошади. Шунинг учун ҳам чекучи кишиларда гипертония касаллиги кўпроқ учрайди ва оғир ўтади. Совет олимлари чекишни ташлаган кишиларда гипертония касаллигини даволаш жуда яхши натижа беришини исбот қилдилар. Чекучи касаллар чекишни ташлаганларида уларнинг қон босими тез кунда нормал ҳолга келган. Демак, юрак ва бошқа қон айланиш системаси органлари заиф бўлган кишилар тамаки чекишдан айниқса сақланишлари керак.

Сўнгги вақтдаги текширишлар натижасида тамакининг она ва бола организмига айниқса кучли та'сир қилиши аниқланди. Никотин чекучи аёлларнинг ўзигагина эмас, балки уларнинг ҳали туғилмаган болаларига ҳам қон орқали та'сир кўрсатади. Бундан ташқари чекучи аёлларнинг сутида оз миқдорда бўлса ҳам никотин бўлади. Бу эса сут эмучи гўдак болага та'сир қилади. Шунинг учун аёлларнинг, айниқса, улар хомиладор ва эмизучи бўлсалар тамаки чекишлари мутлақо зарарлидир. Чунки улар фақат ўзларинигина эмас, ўз болаларини ҳам захарлайдилар. Тамаки ўсмирлар организмига айниқса ёмон та'сир қилади. Ма'лумки, болаларнинг организми анча нозик ва турли зарарли та'сирларга тез берилучан бўлади. Шунинг учун чекишга ўрганган бола анча заиф ва кучсиз бўлиб ўсади.

Улуғ рус олими И. П. Павловнинг та'лимотига кўра, киши организмидаги барча хаётий ходисалар марказий нерв системаси орқали бир-бирлари блан боғланадилар. Демак бирор органда пайдо бўлган касаллик холати марказий нерв системаси орқали бошқа органларга ва умуман бутун организмга ўз та'сирини кўрсатади. Бунинг натижасида киши гавдаси умумий касаллик холатини кечиради. Шунинг учун тамаки ўпка, юрак ва ички а'золарга та'сир қилиб, улар орқали бутун гавдада заифликни юзага келтиради. Шунинг учун ҳам чекучилар ҳархил касалликларга тез-тез дучор бўлиб турадилар ва уларда касаллик анча оғир ўтади.

Тамаки спорт блан шуғулланучи кишиларнинг спорт маҳоратларини камайтиради. Чунки чекучи кишининг юрак мускилатураси спорт машқларнга (айниқса югуриш каби машқларга) узоқ чидам беришга қодир бўлмайди. Шунинг учун спорт блан шуғулланучиларга тамаки чекиш мутлақо зарарлидир.

Ма'лумки, кўп чекучи кишилар чекишнинг зарарли эканини биладилар ва уни ташлашни ўйлайдилар. Аммо кўпинча бу истак амалга ошмай қолади. Бунинг сабаби нимадан? Асосий сабаб шундан иборатки, бундай кишилар чекишни ташлашга қунт блан киришмайдилар, ваҳоланки харакат қилинса, чекишни ташлаш мумкин ва у унчалик қийин иш эмас. Бунинг учун чекишнинг нима эканини билиб олиш зарур. И. П . Павловнинг та'лимотига асосланган совет медицина фанининг кўрсатишича, чекиш — чекучиларда пайдо бўлган зарарли бир шартли рефлексдир.

Ба'зи кишилар папирос чекиш кишининг иш қобилиятини оширади, фикрни тўплашга имкон беради ва ақлий меҳнатдан сўнгги чарчашни йўқотади, дейдилар. Сиртдан қараганда шундай бўлиб кўринса ҳам, ҳақиқатда бунинг аксидир. Чекишга ўрганган кишиларга шундай кўринади. Чекучи кишилар блан бирхил шароитда ишловчи чекмовчи кишиларнинг иш қобилиятлари чекучилардан ортиқчароқ бўлади. Демак, тамакининг иш қобилиятини оширишга ҳечқандай алоқаси йўқ. Киши никотинга бошқа ба'зибир зарарли дориларга ўрганган каби ўрганмайди. Чекишга ўрганиш асосан шу чекиш процессига ўрганишдан иборат. Шунинг учун чекишни ташлаш қийин эмас. Лекин шундай бўлса ҳам ба'зи кишилар чекишни ташлайолмайдилар .Бунинг сабаби ма'лум. Чекишга ўрганган кишилар чекмай қўйсалар улар бирқанча вақтгача «бир нарсаларини йўқотгандек» бўладилар, кўпинча бош оғриғи, баджаҳиллик ва шунинг каби ҳоллар содир бўлади. Уларда ҳа деб чекиш истаги пайдо бўлаверади. Ба'зи кишилар шунинг учун ҳам чекишни ташлашга қийналадилар. Аммо шу даврдан ўтгандан сўнг эса юқориги ходисалар тамоман йўқолиб кетади ва киши чекишни ҳеч истамай қолади. Шундай қилиб чекишни ташлаб юбориш мумкин. Чекишни ташлаган киши ўзини жуда яхши сезабошлайди, унинг иштахаси очилади, анча семиради.

Чекишни қандай қилиб ташлаш керак? Ба'зи кишилар чекишни аста-секин камайтириб бориб ташлаб юбораман деб ўйлайдилар. Бу йўл блан чекишни ташлаб юбориш жуда қийин. Чекишни бирдан ташлаш керак. Шундагина чекишдан бутунлай қутилиш мумкин. Жуда қийин ҳолларда врачга мурожаат қилиш керак ва унинг маслаҳати, кўрсатмаларини мукаммал бажармоқ зарур. Чекишга қарши кураш уюштиришда жамоатчиликнинг роли катта. Айниқса тамакининг зарари ҳақида махсус лекциялар уюштириш, чекишнинг зарарини кўрсатучи илмий-оммабоп фильмлар кўрсатиш, мактабларда эса комсомол ва пионерлар ташкилолари орқали чекучиларга нисбатан та'сир қилиш, физкультура ва спорт ишларини кенгайтириш ва шу кабилар блан болаларни чекишдан бошқа машғулот ва ишларга жалб қилиш катта роль ўйнайди.

Шундай йўл блан ўтмишдан мирос бўлиб қолган зарарли одатлардан бири— тамаки чекишдан меҳнаткашларни халос қилиш мумкин.

Врач А. ҚОДИРОВА.

Йиғим-терим ишларини муваффақиятли ўтказиш учун курашайлик!

Колхозимиз партия ва ҳукуматнинг берган ёрдами туфайли бу йил 300 гектарга яқин қўриқ ерни ўзлаштириб унга ҳам чигит экди. Колхозчилар бу йил 1364 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга 35 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Далаларимизда мўл ҳосил етишди, демак колхозимизда олинган мажбуриятни бажаришда ҳал қилучи давр бошланди. Биз пахтани теришга доир материал-техника воситаларни ўз вақтида тайёрлаб, териш ишларини кенг равишда бошлаб юбордик. Колхозчилар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллигини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олиш мақсадида йиллик пахта тайёрлаш планини 20 октябрьгача бажариш мажбуриятини олдилар.

Колхозимиз, ўзининг куз давридаги бутун амалий фаолиятини, биринчидан, барча пахта ҳосилини 50 кун ичида йиғиб-териб олиш, иккинчидан, даладаги ғўзапояларни батамом йиғиб олиб, пахта майдонини 25 ноябрьгача шудгорлаб олиш, шу блан бирга бошқа қишлоқ хўжалик ишларини: ем-хашак жамғариш, чорва биноларини ремонт қилиш ва янгиларини қуриш, сабзавот ва бошқа экинларни йиғиб олишга қаратади.

Колхозимиз а'золари пахта йиғим-теримининг муваффақиятли тугалланиши учун зарур материал-техника воситаларининг терим бошлангунча тахт бўлиб туриши лозим эканлигини ўз тажрибаларидан яхши биладилар. Шунинг учун биз август ойи охиригача бутун хўжаликни пахта йиғим-терим ишларига тайёрладик. Жумладан ҳарбир бригадани тарозу блан та'минладик, бригада ва звеноларда хирмон, пахта қуритиш майдончалари қурдик, 3 та газ сушилкасини ва 20 та оддий сушилкаларни ремонтдан чиқариб ишга тахт қилдик ва етарли миқдорда ёқилғи ҳозирлаб қўйдик.

ПАХТАНИ ТЕРИШ ВА УНИ ДАВЛАТГА ТОПШИРИШ ГРАФИГИ

Колхозимиз а'золари ўзларининг барча резерв ва ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга пахта топшириш юзасидан қуйидаги графикни қабул қилдилар:

Ойлар	Беш кунликлар	Бешкунликдаги ўсиш проценти	Йиллик планнинг бажарилиш проценти
Сентябрь			
	I	6,0	6,0
	II	8,0	14,0
	III	8,5	22,5
	IV	10,0	32,5
	V	10,0	42,5
	VI	12,5	55,0
Октябрь			
	I	12,5	67,5
	II	12,5	80,0
	III	12,5	92,5
	IV	7,5	100,0

Бизнинг ҳисобимизга қараганда колхозимиз давлатга пландан ташқари яна 6000 центнер пахта топшираолиши мумкин.

Социалистик мусобақа илғорлари пахта тайёрлаш планини бажаришда сентябрь ойининг ўзидаёқ катта натижаларга эришажаклар. Масалан 3, 5, 8, 15, 16, 17, 18 ва 19-нчи бригадаларнинг а'золари сентябрьда давлат пахта тайёрлаш пункттига йиллик планнинг 70—75 проценти миқдорида пахта топширадилар.

Колхоз правлениеси пахтани териш ва уни давлатга топшириш бўйича график тузиб тасдиқлади ва уни пахталар ёппасига очилгунча барча бригадаларга юбориб қўйди.

ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРИШНИ УЮШТИРИШ

Пахта териш машиналаридан кенг суратда фойдаланилгандагина пахтани қисқа муддат ичида нобуд қилмасдан териб олиш мумкин бўлади. Бу йил колхозда 18 та пахта териш машинаси ишлайди. Биз бунинг учун 700 гектар ер ажратдик.

Пахтаси машинада териладиган далалар териш машинасининг ишлаши учун тайёрлаб қўйилди. Бу далалардаги вақтли суғориш ариқлари, эгатлар текисланди, бегона ўтлар йўқотилди, карталар бошида — машиналарнинг қайриладиган жойдаги ғўзалар юлиниб олинди, бункердаги терилган пахталарни бўшатиб олиш учун майдончалар ажратилди ва бошқа тайёргарлик ишлари амалга оширилди.

Колхоз правлениеси МТС раҳбарлари блан биргаликда пахта териш машиналарини юқори унум блан ишлашини та'мин этиш учун 17 та далачилик бригадаларидаги пахтаси машинада териладиган майдонларни учта яхлит участкага ажратиб, ҳарбир участкага 6 тадан терим машиналари бириктирилди. Терим даврида ишлатиладиган бошқа техника: кўсак чувиш машиналари (ҳар участкага иккитадан), транспорт воситалари ҳам ана шу участкаларга марказлаштирилган, ҳарбир терим агрегатига хизмат кўрсатиш учун кишилар ажратилди. Бу кишилар бункердан пахтани бўшатиш, пахта, сув, ёнилғи ташиш ва бошқа ишларни бажарадилар.

Колхозда ишлаётган механизаторлар машиналардан юқори унумли фойдаланиш учун социалистик мусобақага қўшилдилар. Қўчқор Назаралиев, Абдулла Ҳайдаров, Ғиёс Қорабоев каби механик-ҳайдовчиларнинг ҳарбири мавсумда 125 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олдилар.

Колхоз правлениеси ғўза баргларини сун'ий усулда тўкиш учун зарур миқдорда заҳарли дориларни ўз вақтида келтириб, шу блан бирга самолётлар қўнадиган майдонларни ҳам тайёрлаб қўйди. Ҳозир колхозда баргларини тўкиш учун дорилаш ишлари бошланди ва бу ишни 15 сентябрьгача тугаллаш мўлжаллана-ётир. Колхоз ғўза баргларини илғор агротехника қоидаларига мувофиқ дорилаб 15 сентябрьдан пахтани машина блан териш ишларини бошлаб юборади. Чунки шу вақтгача пахтаси машина блан териладиган участкаларда кўсакларнинг камида 60 проценти очилади.

ПАХТА ТЕРИМИДА МЕҲНАТНИ УЮШТИРИШ

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти давлатга пахта топшириш графиги ва тасдиқланган пахта териш нормаларини э'тиборга олиб, колхознинг ма'мурий, хўжалик ходимлари ва ишлабчиқаришнинг бошқа тормоқларида ишловчи колхозчилардан пахта теримида ишлаш учун қўшимча равишда 105 киши ажратди. Шундай қилиб, теримда жам'и 856 киши ишлаб, шундан 740 киши бевосита пахта теради.

Етиштирилган ҳосил ва кўсакларнинг очилишини э'тиборга олиб пахтани қўл блан теришда қуйидагича кунлик иш нормаларини тасдиқ қилдик.

Беш кунликда	Кунлик пахта териш нормаси, килограмм ҳисобида	
	Сентябрьда	Октябрьда
I	40	80
II	50	80
III	60	60
IV	70	50
V	80	—
VI	80	—

Тажриба, кўсакларнинг ёппасига очилишини кутиб турмасдан, балки кўсаклар очилган сари теримни кучайтирабориш, пахта йиғим-теримини муваффақиятли тугаллашни та'мин этишда муҳим роль ўйнашини кўрсатади. Биз ғанимат кунлардан тўла ва унумли фойдаланиш, пахтани нобуд қилмаслик учун йиғим-терим ишларини ҳартарафлама кучайтириб юбордик.

Биз пахта теримини соатлик график асосида уюштириш соҳасида бирмунча тажрибага эгамиз. Терим ишлари соатлик график асосида уюштирилса, айрим колхозчилар эмас, балки бутун бригадада ҳар соатда қанча пахта терилганлигини билиш мумкин. Шундай қилиб, бу усул теримчиларнинг меҳнат унумини оширишга ёрдам беради. Бундан ташқари терим ишлари соатлик график асосида уюштирилса, бригада бошлиқлари ва колхоз правлениеси ишда учраган камчиликларни тезда бартараф қилиш, нормани бажармаётган теримчиларга ўз вақтида та'сир кўрсатиш имкониятига эга бўлаоладилар.

Терим даврида колхоз учун умумий бўлган ягона кун тартиби белгиланади. Шундай тартиб амалга оширилганда ҳамма бир вақтда ишга чиқади, бир вақтда дам олади ва бир вақтда ишни тамомлайди.

Партия ва комсомол ташкилоти ва колхоз правлениеси колхозчилар ўртасида, мавсумда 5 минг килограмм ва ундан ҳам кўп пахта териб бериш ҳаракатини ҳартарафлама кучайтирадилар. Ҳозир 230 колхозчи 5—7 минг, 120 колхозчи 8—10 минг килограммдан пахта териш учун мусобақалашмоқда. Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси қатнашчилари Ҳурмат Азимбоева ва Мамлакат Йўлдошева ўртоқларнинг ҳарбири 12 тоннадан пахта териш мажбуриятини олдилар.

Колхозда пахта йиғим-теримининг бошланиши олдидан теримчиларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда илғор теримчилар ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар, шунингдек кунлик терим нормалари, пахтани териш ва уни давлатга топшириш юзасидан тузилган графикни бажариш учун зарур бўлган ташкилий ва техника тадбирлар батафсил муҳокама қилинди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти социалистик мусобақа натижаларини ҳаммага ма'лум қилиб туриш учун барча дала шийпонларида кўрсатгич тахталар ташкил қилдилар. Буларга ҳарбир колхозчининг ўз нормасини бажариши ва звено ҳамда бригадаларда графикнинг бажарилиши кун сайин ёзиб туриладди. Бу, кундалик меҳнат натижасини билишга, илғорлар ва қолоқларни ажратишга ва қолоқликни ўз вақтида бартараф қилишга ёрдам беради.

ПАХТАНИ СОРТЛАРГА АЖРАТИБ ТЕРИШ ВА НОБУДГАРЧИЛИККА ҚАРШИ КУРАШ

Давлатга юқори сифатли пахта топшириш, шу блан бирга колхознинг пахтачиликдан келадиган даромадини ошириш йиғим-терим ишларини тўғри уюштириш йўли блан та'мин этилади. Шунга асосан колхоз правлениеси йиғим-теримнинг бошланиши олдидан бригада ва звено бошлиқлари ва барча теримчиларга пахтани сортларга ажратиб териш усулларини ўргатди. Уруғлик пахтаси бўлган бригада бошлиқларига ва уруғлик пахтани теручи колхозчиларга бу пахтани териш қоидалари ва усуллари батафсил тушунтирилди.

Колхоз правлениеси пахтани сортларга ажратиб теришни уюштириш блан бирга хом пахтани термаслик, касалланган ғўзалардаги пахтани тоза пахтага аралаштириб юбормаслик ва ҳоказолар юзасидан теримчилар иши устидан доимий контроль қилиб туришни амалга оширади. 1 октябрьгача кунлик нормани отбор сорт пахта териб бажарган колхозчиларга белгиланган баҳога қўшимча равишда 20 процент меҳнат куни ёзилади, 1 октябрьдан бошлаб эса кунлик нормани биринчи сорт пахта териб бажарган колхозчиларга 15 процент қўшимча меҳнат кунлари ёзилади.

Пахтани нобуд қилмасликка ғоят зўр э'тибор берилади. Теримчилардан пахтани чала термасликни (чаноқда битта ҳам чигит қолдирмасликни), ерга тўкилган пахтани дарҳол териб олишни қаттиқ талаб этамиз. Колхоз ичида йўлларга тўкилган пахтани териб солиш учун яшиклар ўрнатиб қўйдик.

ТРАНСПОРТ ИШЛАРИ

Колхознинг барча автомашиналари ва араваларининг бир қисми тайёрлав пунктига пахта ташиш блан банд бўлади. Қолган аравалар бригада ва звеноларда ишлатилади.

Транспортдан унумли фойдаланиш ва шофер ҳамда аравакашларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида мавсум учун юк ташиш нормалари тасдиқланди. Нормалар юк ташиш масофаси э'тиборга олинган ҳолда тузилди. Барча автомашина, от-аравалар иккита транспорт бригадасига марказлаштирилган. Аравакашлар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилмоқда. Мамади Султонов, Норқўзи Ўсаров ва бошқа ўртоқлар қўш отли бричкалар блан мавсумда 155 тоннадан пахта ташиш мажбуриятини олганлар.

Транспортга умумий раҳбарлик қилиш колхоз правлениесининг а'зоси, раис ўринбосари ўртоқ Е. Мавлоновга топширилди.

КОЛХОЗЧИЛАРГА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА АГИТАЦИЯ-ОММАВИЙ ИШЛАР

Пахтани йиғиб-териш ва давлатга топшириш ҳамда 1955 йил мўл ҳосили учун замин тайёрлаш мақсадида зарур бўлган кузги тадбирларни амалга ошириш даврида колхозчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ғоят катта аҳамиятга эгадир. Ҳарбир дала шийпони зарур буюмлар блан жиҳозланди. Уларнинг ҳаммасига радиоприёмник ўрнатилди. Колхозчилар доим иссиқ овқат блан та'мин этилади. Колхозда пахта йиғим-терими даврида 4 та болалар майдончаси ва 19 та яслиси ишлаб туради. Шундай қилиб ёш болали аёлларнинг терим даврида унумли ишлашлари учун шароит туғдирилади.

Партия ташкилоти томонидан пахта терим даври учун ишлаб чиқилган оммавий-агитация ишлари планига мувофиқ, колхозчилар ва механизаторлар ўртасида кенг оммавий-тушунтириш ишлари олиб борилади. Биз барча теримчилар ўртасида Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланиб кетган социалистик мусобақани ҳартарафлама кучайтириб юборамиз, олинган мажбуриятни ошириб бажариш учун курашамиз.

Колхозда илғор бригадаларга ва илғор звеноларга бериш учун иккита кўчма Қизил байроқ та'сис этилди. Кўчма Қизил байроқлар ҳар 10 кунда илғорларга бериб турилади.

КУЗГИ ВА ҚИШКИ ТАДБИРЛАР

Планда, 1955 йилда пахтадан мўл ҳосил олиш учун ерни кузда тайёрлаб қўйиш ишларига ҳам катта аҳамият берилган.

Пахта йиғим-терими шундай уюштириладики, бунинг натижасида 1955 йилда чигит экиладиган ерлар барвақт шудгор қилиб қўйилади. Барча бригада ва звено а'золари қорасовуқлар тушкунча асосан ўз участкаларида ишлайдилар. Совуқлар бошланганидан кейин эса бригаданинг бутун участкаларида ишни конвеер усулида ташкил қиламиз. Бунда ҳамма ишловчилар бригаданинг 2—3 участкасида группа-группа бўлиб ишлайдилар ва шудгорни тез ўтказиб олиш учун улар қолган пахта, кўсакларни териб кетма-кет ғўзапояларни юлиб ерни бўшатиб кетадилар.

Шудгорлаш олдидан ерга албатта суперфосфат солинади. Бизнинг планимизга мувофиқ 15, 16, 17, 18 ва 19-бригадаларда пахта териш ишлари 20 октябрьга тугалланиб, уларда 28 октябрьдан кузги шудгор бошланади. 8, 9, 10, 11-нчи бригадаларда 1 ноябрьдан, қолган бригадаларда эса 5 ноябрьдан шудгор бошланади. Биз барча бригада ва звеноларнинг участкаларига маҳаллий ва минерал ўғитларни етарлик миқдорда ташиб чиқариб қўйдик.

Ховос районидаги 2-нчи МТС шудгор ишлари учун зарур бўлган НАТИ ва ДТ-54 тракторларини колхозга юбориб қўйди. Биз механизаторлар ёрдами блан шудгорни 25 ноябрьгача тугаллаймиз. Ерлар 28—30 сантиметр чуқурликда шудгор қилинади.

Колхозимиз а'золари олдимизда турган ишларнинг планини кенг суратда муҳокама қилдилар. Улар пахта йиғим-терим кампанияси ва кузги ишларни намунали қилиб бажариб, олинган социалистик мусобақани шараф блан адо этиш учун зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишга қарор қилдилар.

Ю. ҲОЖИБЕКОВ,

Ховос районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси.

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг ўртоқ **Аҳрор Камолов** бошлиқ 9-нчи бригадасида пахта териш кундан кунга оммавий тус олмоқда. Бригаданинг илғор теримчиларидан **С. Саримсоқова, Б. Жуматиллаева** ва **Т. Алихўжаевалар** шу кунларда 100 килограммдан ошириб пахта термоқдалар. Уларнинг ҳарқайсиси бу йилги мавсумда 12,15 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган. **Суратда:** (чапдан) Бригада бошлиғи ўртоқ **А. Камолов** қабул пунктларига жўнатиш олдидан пахтанинг сифатини текшириб кўрмоқда. (Ўнгда) 9-нчи бригада а'золарининг пахта териш пайти.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотоси.

Пахта терими бошланди, аммо тайёргарлик ишлари тугаллангани йўқ

ПИСКЕНТ, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Пискентлилар пахтакор Жаҳон Аҳмаджонова блан фахрланадилар. Бу уста пахтакор бошлиқ звено ёшлари йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштиришга эришдилар.

Август ойининг охирларида юқори ҳосилли звено бошлиғи Жаҳон Аҳмаджонова ёш пахтакорлар область кенгашида бўлди. У кенгаш қатнашчилари блан биргаликда ўз зиммасига катта мажбуриятлар олди. Колхозга қайтиб колхозчиларга область кенгашининг қарори ҳақида ҳикоя қилиб берди. Унинг дугоналари звенода пахта теримини уюшқоқлик блан бошлаш учун янги мажбуриятлар олдилар. Ҳарбир теримчи мавсумда 10—12 тоннадан пахта терадиган бўлди. Звено бошлиғи Жаҳон Аҳмаджонованинг ўзи 15 тонна пахта териш мажбуриятини олди.

Сталин номли колхознинг Жаҳон Аҳмаджонова бошлиқ звеноси блан мусобақадош Тожихон Мавлонова бошлиқ звено теримчилари ҳам биринчи кунлардаёқ теримга қизғин киришдилар. Бу звенонинг кўпчилик теримчилари белгиланган нормаларни ошириб бажармоқдалар.

Колхознинг ўртоқ Тоҳир Қамбаров бошлиқ бригадаси ҳам пахта теримида олдинда бораётир. Бригаданинг 100 гектар майдондаги ғўзаси текис очилабошлади. Теримнинг дастлабки кунларидаёқ теримчиларнинг ҳарбири 85 килограммдан пахта терди. 15-нчи бригада 5 сентябрьгача йиллик планнинг 6 ярим проценти миқдорида пахта топширди. Колхознинг 11, 12 ва 14-нчи бригадаларида ҳам пахта терими кун сайин кучайтирилмоқда.

Лекин, колхозда пахта теримининг дастлабки кунларида жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. 3 сентябрь куни пунктга юборилган 2 тоннага яқин пахта қабул қилинмай қайтарилди. Бу пахтанинг сорти бузилган эди. Пишиб етилмаган пахта а'ло нав'ли пахтага аралаштириб юборилган.

Колхоз саройига киришингиз бланоқ аравадан тўкилиб ётган пахталарни кўрасиз. Аравакашлар пахтани қоплаш ва аравага ортишда бепарволик қилиб унинг ерга тўкилишига йўл қўймоқдалар. Пунктга еткунча ҳам йўлларда тўкилиб қолмоқда.

Колхозда пахта терими бошланди-ю, аммо тайёргарлик ишлари тугаллангани йўқ. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти пахта йиғим-теримига тайёргарлик юзасидан тузилган пландаги тадбирларни тўла амалга оширмаётирлар.

Ўтган йили колхозда машина блан пахта териш ҳаддан ташқари ёмон уюштирилди, ғўза барглари сифатли тўкилмади. Пайкаллар машина ишлашига қулай қилиб тайёрлаб берилмади. Ба'зи бригада бошлиқлари, ҳатто ҳосилот советининг раислари машинанинг нормал ишлашига кўра-била туриб тўсқинлик қилдилар. Натижада колхоз бўйича фақат 71 тоннага яқин пахта машина блан терилди. Колхоз пахта тайёрлаш планини бажараолмай, кўпгина ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўйди.

Бу нуқсонлар шу кунларда яна такрорланмоқда. Ғўза баргини тўкиш учун заҳарли моддалар тўла ташиб олингани йўқ. Самолёт блан дорилаш ишига тайёргарлик ишлари ҳам тугалланмаган. Самолёт учадиган жойлар ажратилмаган, зарур бўлган асбоб-ускуналар тайёрланмаган. ОДН машинаси ҳам ишга тайёр қилинмаган. Ғўза баргларини тўкиш ишини бошқарадиган ва бажарадиган кишилар ажратилмаган.

Колхознинг 400 гектар еридаги пахтаси машина блан теришга ажратилган. Бу ишни 12 та СХМ—48 ва «СХМ—48 М» маркали машиналар бажариши керак. Лекин бирор машина МТС паркидан колхозга келгани йўқ, ҳали ремонт ишлари тугалланмаган. 5 та пахта тозалаш машинасининг биттаси ҳам ремонтдан чиққан эмас.

Газ сушилкаларини ремонт қилиш ва янгидан қуриш ишлари ҳам сусткашлик блан бормоқда. 2та янги газ сушилкаси қурилиши керак. Бунинг биттасини қуришга эндигина киришилган. Иккинчи сушилкани қуриш учун бинокорлик материаллари етишмайди.

Районнинг йирик пахтакор колхози бўлган Сталин номли колхоздаги ҳолни бошқа колхозларда ҳам учратиш мумкин. Биринчи МТС зонасидаги Андреев номли, Каганович номли, 2-нчи МТС зонасидаги Калинин номли, Шверник номли колхозларда пахта хирмонлари тайёрлаш, сушилкаларни ремонт қилиш тугалланмаган. Бу колхозларда қоп-қанорлар ва этаклар етишмайди.

Райондаги ҳар иккала МТС раҳбарлари (директорлар — Копатун ва Вақсман ўртоқлар) пахта териш машиналарини ишга тахт қилиб қўйиш ва уларни доим ишлайдиган механик-ҳайдовчилар блан та'минлаш ишига бефарқ қарамоқдалар. Чигит тор қаторли қилиб экилган майдонлардаги пахта ҳосилини териш учун машиналарни тайёрлаш ишлари жуда секин бажарилмоқда. Айниқса иккинчи МТСда пахта териш машиналарини ремонт қилиш сур'ати паст, сифати ёмон. Бу ерда шу кунгача 61 машинадан 31 тасигина тайёрланди. Биринчи МТСда эса 81 пахта териш машинасидан 36 таси ремонтдан чиқарилган, холос. Машиналар ремонтида эгасизлик ҳукм сурмоқда. Ҳарбир агрегат иши пухта график блан уюштирилмаган. МТС паркида ремонт қилинмай ётган машиналар қайси трактор бригадасига қарашли эканини ҳечким билмайди.

Трактор бригада механиклари пахта териш машиналарини ремонтига мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар. Охунбобоев номли колхозда хизмат қиладиган 12-нчи трактор бригадасининг механиги ўртоқ Ҳайдаров, 16 ва 17-нчи трактор бригадаларининг механиклари Набиев ва Ахтямов ўртоқлар ремонт ишини ўз ҳолига ташлаб қўйганлар. Бу бригадаларда ҳам механик-ҳайдовчилар қайси машинада ишлашларини билмайдилар.

Районда газ сушилкаларини ремонт қилиш ва янгидан қуриш, пахта қуритиш майдончалари ва хирмонларни тайёрлаш каби муҳим ишлар ҳам тугалланмаган.

Ҳосилни машина блан теришни ҳар тарафлама пухта уюштириш йиғим-терим муваффақиятини та'минлайди. Лекин, МТС раҳбарлари бу муҳим ишга етарли баҳо бермай, беғамлик, мас'улиятсизлик қилмоқдалар. Йиғим-теримнинг дастлабки кунларидаёқ ишга оператив раҳбарлик қилинмаётир, уюшқоқсизлик ҳукм сурмоқда. Район ижроия комитети ва унинг раис ўринбосари ўртоқ Хўжаев бу соҳада жуда беғамлик қилмоқда. Район ижроия комитети идорасида ҳечким топилмайди. Ҳалигача ўртоқ Хўжаев бирор колхозда бўлиб, пахта теримининг бориши блан танишмаган. Район партия комитетининг ходимлари эса умумий кўрсатмалар беришдан нарига ўтмаётир.

Пахта йиғим-терими бошланган дастлабки кунларда содир бўлаётган жиддий камчиликларни тугатиш зарур. Ҳар иккала МТСда ҳам ишнинг тубдан яхшилаш чораларини кўриш, айниқса пахтани машина блан теришга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриб қўйиш зарур. Район партия комитети кўпмингкилограммчи теримчилар мусобақасини кучайтиришга системали раҳбарлик қилиши керак.

Т. ОРИПОВ.

Терим машиналарини ремонт қилиш тезлаштирилсин

(**«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбиридан**). Тошкентдаги қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг коллективи Янгийўл 1-нчи МТСини оталикка олиб, МТС устахонасини қайта қуришда, электрлаштиришда катта ёрдам берди.

Лекин, завод раҳбарлари пахта териш машиналарини йиғим-теримга тайёрлашда МТС га ёрдам беришни унутиб қўйдилар. Завод коллективи 39 та СХМ—48 пахта териш машинасининг қайта модерлаштириш юзасидан ўз устларига коллектив мажбурият олган эдилар. Олинган мажбуриятга мувофиқ терим машиналарининг эски қисмлари ўрнига янги қисмлар, айниқса шпиндель, диска каби муҳим қисмларни етказиб бериши керак эди. Аммо шу вақтгача бу қисмларнинг ярмигина олинган, холос.

Область қишлоқ хўжалиги бошқармаси ҳам пахта териш машиналарини тезроқ ремонтдан чиқаришга етарли э'тибор бермаётир. Бошқарма 1 сентябрьгача ремонт учун зарур бўлган ҳамма машина қисмларини та'минлаш тўғрисидаги ва'дасини ҳам бажармаётир. 45 та терим машинаси учун 20 кабина етишмайди. Шу вақтгача бор йўғи 6 та кабина берилган.

Бу йил Янгийўл районидаги терим машиналаридан 39 тасининг эски барабанлари ўрнига қайта конструкция қилинган барабанлар ўрнатилади, 24 шпиндель ўрнига 18 шпиндель қўйилади. Терим машиналарини янги конструкциялар асосида ихчамлаштирилиши пахтани тез ва сифатли териш имкониятини беради.

Янгийўл МТСи томонидан ўтказиладиган бу тадбирларни амалга оширишда оталикка олган ташкилотлар яқиндан ёрдам бериб, терим машиналарини тезроқ ремонтдан чиқариш чораларини кўришлари керак.

М. ҒОЗИЕВ.

Рамз **БОБОЖОН.**

С И Б И Р Ь Г А   М А К Т У Б

Келажак ҳаётга умид уйғотган,
Пушкин мисра'ларин эсланг, дўстларим!
Мағрур овозлари элни чулғаган,
Мисра'ларни ўқийман, тўймас кўзларим.
Уни қўлга олсам, мафтуни бўлиб,
Сан'атнинг қадрига яна етаман.
Уни қўлга олсам, ғазабга тўлиб,
Сибирь ўтмишини эслаб кетаман:
Бир вақтлар бу ерда бўлмаган ҳаёт,
Қоронғу тунларда ёнмаган чироқ,
Осмонда қушлар ҳам қоқмаган қанот,
Дарахтлар қовжираб, ёзмаган япроқ.
Бир вақтлар бу ерда шоҳнинг зулмидан —
Қувғинда яшаган халқ фарзандлари,
Бу ерда дарс олган кураш илмидан
Пушкиннинг дўстлари, жигарбандлари.
Бу ерда учрашган рус, ўзбек, тожик,
Кўкларга чирмашган оҳу зорлари.
Бунда ҳам ҳис этган ўзини тетик
Революциянинг байроқдорлари.
Ўтмишда Сибирьни ким тилга олса,
Кўз олдига келар мудҳиш бир макон,
Мана, энди унга ким назар солса,
Қалбига сиғмайди севинч, — ҳаяжон...
Сибирия, бепоён, бадавлат ўлка,
Қазилма бойликлар унда беҳисоб.
Энди қора булут сололмас кўлка,
Бахт ўзи чарақлаб порлаган офтоб.
Йигит-қиз ишлайди — очар янги ер,
Меҳнат дар'ёсида отади қулоч.
Манглайда марварид доналардек тер,
Ўжар табиатга кийдирар гултож.
Йигит-қиз ишлайди, ишлайди ёшлар,
Ишлайди бульдозер, трактор кучи
Ҳаловат билмайди қому-қардошлар —
Очилган қўриқнинг кўринмас учи...
Кун — кеча хат келиб, ўртоқлар, сиздан,
Мирзачўл даштида ўтди қўлма-қўл.
Жавоб ёзиш учун тўпландик тездан,
Пахтамиз сингари саломимиз мўл.
Узоқ Сибирьядан Мирзачўлгача
«Шоҳи сўзанада қолмайди ямоқ»,
Фикру ҳаёлимиз шу кундуз-кеча —
Биёбон ўрнида яшнатиш бир боғ.
— Мана, ўтган йили очилган ерга —
Эккан пахтамизнинг ҳосилин кўринг!
Сельхоз виставкадан машҳурдир элга,
Бир чигит устида қанча баҳс, гуринг.
Бир чигит устида ишлайди олим,
Бир тола устида қотиради бош,
Ўйлайди: қай хилда ўзгарар иқлим,
Қандай қилса унга бўйсунар қуёш.
Фабрика қизлари кутади карвон,
Оқолтин карвони жўнайди кузда.
Киши ёқа ушлаб қолади ҳайрон:
Наҳот, пахта битса қўриқда, бўзда!...
Мирзачўл ерлари бугун ўзгача,
Бугун ўзгачадир кечаги саҳро.
Пахта даласида то кеч кузгача
Ҳосил хирмонлари дун'ё ва дун'ё.
Бунда инсон нафас олади озод,
Томирда кезар қон, қалбларда ғурур.
Узоқ-узоқларда қайнайди ҳаёт,
Улканликда осмон, тиниқликда нур.
Она-Ватанимиз фазилатга бой,
Та'рифи, шуҳрати фазодек чексиз,
Гўзал баҳор унга мангу бир чирой,
Қудрати—мавж уриб турган зўр денгиз.
Тинчлик солдатининг эзгу меҳнати
Ёрқин келажакни этади та'мин!
Улуғ партиямизнинг меҳр-муҳаббати,
Ақлирасолиги зафарга амин!
Мирзачўл, марказий Фарғона тезда
Шоҳи сўзанага айланар тамом.
Кураш ўти ёнган қалбларимизда
Сизга, шу курашчи дўстлардан салом!

Наслдор қорамолчилик совхозида чорва қишловига тайёргарлик бўш

ГУЛИСТОН. (**Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Бушеев номли наслдор қорамолчилик совхози ҳар йили колхозларга кўплаб наслдор буқалар етказиб бермоқда. Совхоз коллективи шу йилнинг ўзида колхозларга 60 та зотли буқа тарқатди. Шунингдек, қорамоллар сони пландаги 800 бош ўрнига 893 бошга, ўрдаклар 3000 ўрнига 5100 тага етказилди.

Броқ совхозда сигирлардан белгиланган миқдорда сут соғиб олиш, гўшт тайёрлаш ва чорва қишлови учун ем-хашак жамғариш иши мутлақо қониқарсиз бажарилмоқда.

Бу йил совхоздаги сигирлардан 6160 центнер сут соғиб олиниши, шундан 5170 центнери давлатга топширилиши керак. Ҳозиргача давлатга сут топшириш плани фақат 46 процент бажарилди, холос. Сут соғиш иши совхозда жуда ёмон уюштирилган. Сут соғучилар ўртасида сигирлардан белгиланган нормада сут соғиб олиш учун социалистик мусобақа қизитиб юборилмаган. Шунинг натижасида 20 сут соғучидан фақат 2 киши нормасини бажармоқда. Совхоз агрономи ўртоқ В. Железняк сигирлардан кам сут соғиб олинишига ем-хашакнинг етишмаслигини важ қилиб кўрсатмоқда. Ваҳоланки, бирхил шароит ва бир нормада ем-хашак блан та'минланган сигирлардан сут соғучи ўртоқ В. Казакова планини доимо 100 — 115 процент қилиб бажармоқда. Сут соғучи К. Амирсалиева ҳам ўз планини 100 процент қилиб адо этмоқда.

Совхозда гўшт тайёрлаш иши ҳам кечиктириб юборилмоқда. Давлатга топширилиши лозим бўлган 643 центнер гўштдан энди 162 центнер топширилди. Совхоз директори ўртоқ Г. Куканов гўшт тайёрлаш мажбуриятини бажаришда ҳам жуда сусткашлик қилмоқда.

Совхоз раҳбарлари чорва қишловига пухта тайёргарлик кўришдек муҳим ишга ўтакетган даражада мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар. Совхозда 340 гектар ерда эски, 163 гектар ерда янги беда бор. Бу бедазорлардан мўл ҳосил олиш учун кураш олиб борилмаётир. Бу бедазорлар бор-йўғи бир марта суғорилди. Шунинг натижасида ҳар гектар бедапоядан 60 центнердан беда ўриб олиш ўрнига 30—35 центнердан беда олинди.

Совхозда 3 та трактор, 3 та от косилкаси бор. Трактор косилкаси блан пичан ўриш кунлик графиги бажарилмаётир. Тракторлар нормал ишламасдан кўп вақт бекор турганидан трактор блан пичан ўриш плани ҳам бажарилмаётир.

Умуман, совхозда планга мувофиқ 2400 тонна ем-хашак тайёрлаш ўрнига энди 1400 тонна ем-хашак тайёрланди. Агар аҳвол шундай давом этаберса қишда чорва молларининг ҳоли нима кечаркин?!

Озод Болгария

Младен ИСАЕВ,
Болгария ёзувчиси, Димитров мукофотининг лауреати.

1944 йилнинг серқуёш сентябрь кунларида мамлакатимиз территориясига ҳалоскор Совет Армиясининг ғолибона қисмлари кириб келди. Болгар халқи уларни зўр шодлик блан кутиб олди. Совет Армиясининг порлоқ ғалабаларидан илҳомланган болгар ишчилари ва деҳқонлари Болгария коммунистик партияси раҳбарлиги остида қуролли қўзғолон кўтардилар ва буржуазия ҳукмронлигини абадий супириб ташлаб, ўз тақдирларининг тўла ҳуқуқли эгаси бўлиб қолдилар.

Шундан буён ўтган ўн йил ичида 7 миллион аҳолиси бўлган кичик мамлакатимизда шундай улуғ революцион ўзгаришлар юз бердики, бундай ўзгаришлар бутун Болгария тарихида кўрилган эмас.

Ўн йил ичида кўпгина қийинчиликларни енгиб ўтишга тўғри келди. Ғолиб халқ буржуазиядан қашшоқ, таланган ва хароб мамлакатни мерос қилиб олган эди. Империалистик кучлар ва уларнинг агентлари ҳам мамлакат ичкарисидан, ҳам ташқаридан туриб, халқ ҳокимиятини парчалашга ва Болгарияда капитализмни қайтадан тиклашга, уни Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган демократик лагерьдан ажратиб олишга ҳаракат қилдилар.

Халқ қаттиқ туриб, қийинчиликларни енгди. Букун Болгария меҳнаткашлари ўзларининг ўн йиллик фидокорона меҳнатлари туфайли қўлга киритган катта ютуқларини фахр блан нишонламоқдалар.

Фактларга мурожаат қилайлик. Халқимиз ғалаба қилган 1944 йилда саноатнинг аҳволи жуда танг эди. Бутун мамлакатда кўпчилиги эски ускунали бирнеча тўқимачилик фабрикалари бор эди, холос. Ғарб империалистлари Болгариянинг иқтисодий жиҳатдан юксалишига имкони борича тўсқинлик қилдилар. Болгария уларга саноат молларини сотиш бозори бўлиб хизмат қиларди, уларни қишлоқ хўжалик маҳсулотлари блан та'минлаб турарди.

Болгарияда, дейишарди ғарб капиталистлари, оғир индустрия ривожланмаса ҳам бўлади. У Европа бозорлари учун хомаш'ё блан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарса бас.

Шундай қилиб мамлакатимизнинг олтин ҳосиллари жуда кўплаб ҳам темир йўл, ҳам сув йўли орқали Ғарбга — кўпроқ Германияга ташиб кетиларди. Болгарияга эса халқ ўзининг оғир меҳнати эвазига оладиган энг сифатсиз саноат моллари келтириларди.

Мамлакатни индустриялаш, қисқа муддатларда янги завод ва фабрикалар барпо этиш, эскиларини қайта қуриш, саноат ишлабчиқариши даражасини ошириш — 1949—1953 йилларга мўлжалланган биринчи бешйиллик планимизнинг асосий масалалари эди. Биз бу вазифани шараф блан бажардик.

Саноат ишлаб чиқариши 1939 йилдагига нисбатан 1953 йилда 4,5 мартадан кўпроқ ошди. Саноатнинг машинасозлик, кемасозлик, целлюлоза ва электр саноати, рангли ва қора металлургия, химия индустрияси каби тармоқлари барпо этилди. Запас қисмлар ишлаб чиқариш ташкил этилди.

Мамлакатимиз халқи биринчи бешйиллик даврини сра ёдидан чиқармайди, чунки ана шу тўрт йил давомида 700 дан кўпроқ саноат корхонаси қайтадан қурилди ва янгилари барпо этилди.

Марица дар'ёси ёнида янги саноат маркази Димитровград қад кўтарди. У ерда далаларимизга кўплаб ўғит етказиб бераётган Сталин номидаги химия комбинатининг трубалари кўкка бош уриб турипти.

Болгарияда биринчи марта Ленин номидаги металлургия заводи ишга туширилди. Машинасозлигимиз учун зарур бўлган пўлат ўз ватанимизда қуйилабошлади.

Геология-қидирув ишлари Болгариянинг ер остида шу пайтгача фойдаланилмасдан ётган бойликларни юзага чиқарди. Родоп тоғининг қимматбаҳо қазилмалар кони бўлган, одамзод қадам қўймаган ерлари саноат марказига айланмоқда. Мамлакатда нефть кони ҳам топилди. Завод ва фабрикамизга кўмир, темир, қўрғошин ва руҳнинг тоғ-тоғ уюмлари оқиб келмоқда. Ёш машинасозлигимиз ўзининг гуллаш даврига қадам қўйди.

Мамлакатни етарли даражада электр қуввати блан та'минлаш мақсадида халқ демократик мамлакат бўлган Болгарияда сув кучидан кенг фойдаланилмоқда. Бирнеча тоғ дар'ёларини қудратли тош деворлар тўсган. Росица дар'ёсида Александр Стамболийск номли гидроэлектростанция ва сув омбори, Василий Коларов номли сув омбори ва бошқалар қурилиб битказилди. Сталин номли ва Димитров номли гидроэлектростанция ва сув омборини қуриш ишлари қизғин суратда олиб борилмоқда. Батак-Дебришица районида улуғвор гидроэнергия системаси қурилмоқда. Электроэнергия олиш ва сувсиз қақраб ётган далаларни яшнатиш учун сув кучидан яна ҳам кенг фойдаланилади.

Бундан ўн йил муқаддам Болгариянинг энг унумдор ерларида ҳам кам ҳосил битарди, чунки ерлар — машинасиз, ўғитсиз, агротехника фани қўлланилмасдан оддий усул блан ишланарди. Ерлар парча-парча қилиб бўлинган бўлиб, якка хўжаликларга қарарди. Экин майдонларида меҳнат машаққатидан беллари букилган қўшчилар ёғоч мола тиркалган ориқ хўкизлари кетидан судралиб юрардилар.

Ҳозир болгар деҳқонларининг 50 проценти ҳамда 60 процентдан кўпроқ ишланадиган ерлар деҳқон коллектив хўжалигига бирлашган. Кооператив ерларида 14 мингга яқин трактор ишламоқда. Бир ярим мингдан ортиғроқ комбайн далаларимиздаги мўл ҳосилни ўрмоқда. Кечагина ёлғиз қўшчиларнинг мунгли овозлари эшитилиб турган далаларда букун бригада ва звеноларнинг қувноқ қўшиқлари, дўст, иноқ коллективнинг меҳнат қўшиқлари баралла янграмоқда.

Болгария қишлоқлари яна ҳам тўқ ва кўркам бўлиб бормоқда. Кейинги йилларда шахсий йўл блан қурилган 50 минг янги уйнинг 41 мингтаси қишлоқда қад кўтаргандир. Кўпчилик уйларда электр нурлари порламоқда, радио овозлари янграб эшитилмоқда.

Капитализм шароитида камбағал деҳқон онласидан чиққан Донка Панайтованинг тақдири нима бўларди? Равшанки, унинг тақдири ҳам бошқа миллион-миллион деҳқонларникидек, оғир меҳнат, қашшоқлик блан ҳаёт кечиришдан нарига ўтмасди. Уни қашшоқликдан халқ ҳукумати, кооператив хўжалик қутқарди. Эндиликда Донка — кооперативнинг муносиб а'зоси, кўкрагида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юлдузи порлаб турибди. У ҳозир буғдойдан Болгарияда мисли кўрилмаган мўл ҳосил олмоқда.

Янги, озод Болгарияда Донка Панайтова каби кишиларни минглаб учратиш мумкин.

Болгар қишлоқлари экономикасида юз берган революцион ўзгаришлар деҳқонларимиз психологиясида ҳам чуқур ўзгариш юз беришига олиб келди. Кечаги шахсий мулк эгалари, бугун социалистик онгли кишиларга айланган. Уларнинг давлатга, меҳнатга, умумхалқ мулкига бўлган муносабати — коллектив манфаати учун жонини ҳам аямовчи янги кишилар муносабатидир.

Болгарияни оз фурсатда индустриялаш, қишлоқда кооператив қурилишнинг барпо этилиши мамлакатда социалистик жамият қуриш имкониятини берди.

Болгария меҳнаткашлари Вилко Червенковнинг Болгария коммунистик партиясининг VI с'ездида айтган қуйидаги сўзларини фахр блан тилга оладилар: «Болгарияда социализмнинг асослари қурилиб бўлди. Мамлакатнинг социализм йўлидан тез сур'атлар блан ривожланиши ва меҳнаткашларнинг маданий-маиший даражаларини қат'иян ошириш учун зарур шароитлар вужудга келтирилди».

Болгария социалистик қурилишининг бу ажойиб ютуқларига Совет мамлакати кўрсатган қардошлик ёрдами туфайли эришди. Мамлакатимизда бу ёрдамдан ҳамма соҳа баҳраманд бўлаётир.

Қолоқ деҳқон хўжалигимизни қайта қуришда Совет мамлакати бизга катта ёрдам берди, бизни биринчи даражали трактор ва комбайнлар блан та'минлади, совет агротехника фанида ва тажрибасида эришилган янги муваффақиятлар бизга йўл кўрсатди. Болгарияга совет деҳқончилик мутахассислари тез-тез келиб, кооперативларимизга ўз тажрибаларини татбиқ этдилар. Қишлоқ хўжалик илғорларимизнинг кўп сонли вакиллари СССР га бориб, у ердан совет колхоз ва совхозларининг тажрибаларини ўрганиб қайтмоқдалар.

Айниқса, ёш республикамиз саноатини қайта қуриш соҳасида Совет Иттифоқининг кўрсатган ёрдами катта ва бебаҳодир. Болгария завод ва фабрикаларида совет машинасозлигининг биринчи даражали машиналари ишлаб турибди. Бу машиналарни монтаж қилишда совет мутахассислари ҳам қатнашиб, улар болгар ишчиларига бой тажрибаларини меҳр блан ўргатдилар.

Шунинг учун ҳам болгар меҳнаткашлари қалби совет халқи, унинг улуғ партияси ва ҳукуматига нисбатан чексиз миннатдорчилик ҳислари блан тўла.

Ўтган ўн йил Болгария миллий маданиятининг гуллаб-яшнаш даври бўлди. Мамлакатимиздаги миллиондан кўпроқ ёшлар умумий ўрта та'лим, ҳунар ва олий ўқув юртларида ўқимоқдалар. Улар мамлакат экономикасини социалистик тарзда қуриш ва маданиятни ривожлантириш асосида ўқитилмоқда ва тарбияланмоқда.

Янги Болгариянинг фан ва сан'ати халқни социализм руҳида тарбиялашга қаратилган. Озод халқнинг билим олишга иштиёқи зўр, китобга талаб ва қизиқиши катта. Агар 1944 йилгача Болгария корхоналарида 63 та кутубхона ишлаган бўлса, ҳозир уларнинг сони 1080 га етган. Айниқса болгар ва совет авторларининг бадиий ва илмий асарларига қизиқиш зўр.

Болгар меҳнаткашлари орасида сан'атнинг энг оммавий тармоғи — кино кенг тарқалган. Бу ердаги кино-театрлар одамлар блан гавжум бўлади. Улар совет кино-фильмларини зўр қизиқиш блан кўрадилар. Болгар ўғил-қизлари совет кинофильмларининг қаҳрамонларидан Ватанга муҳаббат, қаҳрамонлик, дўстлик, ростгўйлик, душманга нисбатан шафқатсиз бўлиш каби олижаноб фазилатларни ўрганмоқдалар.

Халқимиз драматик сан'атга, симфоник ва опера музикасига, оммавий қўшиқларга, рассомлик сан'атига ҳам зўр қизиқиш блан қарайди.

Вақтли матбуот Болгария меҳнаткашлари ўртасида кенг ёйилмоқда. 1954 йилда газета ва журналларнинг ялпи тиражи 2.571.500 нусхани ташкил этди. Буларнинг 42 проценти Болгария қишлоқларига юборилди. Ҳозир деярлик барча хонадон газета олади.

Ўтган ўн йил ичида Болгария экономикаси ва маданиятида катта-катта ўзгаришлар юз берди. Бу эса халқнинг ижодий кучлари барқ ураётганини, унинг қудратли таянчи, мамлакатнинг ривожланишига раҳбарлик қилувчи Болгария коммунистик партияси буюк ишлар олиб бораётганини кўрсатади.

Мамлакатимизнинг социализм йўли — янги ғалабалар йўли порлоқдир.

Бу ёруғ йўл коммунистик партиянинг VI с'езди қарорларида белгилаб берилган. Бу с'езд саноат ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, меҳнаткашларнинг моддий шароити ва маданий даражасини тубдан яхшилаш иккинчи бешйилликнинг вазифасидир, деб белгилади.

Болгар халқи ўз мақсадига тинчлик шароитларидагина эришаолишини билади. Шунинг учун ҳам у, тинчликсевар кучлар лагерида мустаҳкам турибди, Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик сиёсатини қўллаб-қувватламоқда, ҳалол меҳнати блан тинчлик ишини кунсайин мустаҳкамламоқда.

Болгар халқи демократик тузумнинг ўнйиллигини нишонлар экан, совет халқига, унинг биродарларча ва беғараз ёрдами учун бутун қалбидан миннатдорчилик изҳор қилади. Шу сабабли Болгария миллий гимнининг сўзлари қасамёддек тантанали жаранглайди:

Сен блан биргамиз мангу-умрбод,
Улуғ ва биродор совет халқлари!

Бонн қасосчиларининг сиёсати Францияда зарбага учрамоқда

ПАРИЖ, 6 сентябрь. (ТАСС). Франция Миллат мажлисининг «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги шартномани рад қилиб, қарор чиқарганлиги шу «бирлашма» ташкилотчилари ва илҳомчиларини мушкул аҳволга солиб қўйди. Броқ, Бонн қасосчилари ва уларнинг Америкадаги ҳомилари Ғарбий герман вермахтини яна тиклаш йўлидаги ўз планларидан воз кечганлари йўқ. Бунга Аденауэрнинг 4 сентябрьда радио орқали сўзлаган нутқи яққол мисол бўлаолади.

Аденауэр нутқининг анчагина қисми Франция ҳукуматига ва парламентига Париж шартномасини ратификация қилишдан бош тортганлиги учун ҳужум қилишдан иборат бўлди. «Франциянинг позицияси, — деди у, афсусланса арзийдиган ва ҳатто даҳшатли позиция бўлди...».

Аденауэр Германия социал-демократик партияси раҳбарлигининг тўрт давлат кенгашини мумкин қадар тезроқ чақириш тўғрисидаги талабларига тўхталиб, бу талабни рад қиламан, деб қат'ий қилиб айтди. У, бундай кенгаш «Германиянинг манфаатларига тўғри келмайди» ва бу кенгаш ғарбий давлатлар учун «номувофиқдир» деди. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, Аденауэр бунда герман халқининг манфаатларини кўзда тутмасдан, балки ўзи ўтказаётган қасосчилик сиёсатининг манфаатларини кўзда тутмоқда. Бу сиёсатнинг эса Германияни бирлаштириш ва Европа хавфсизлиги системасини вужудга келтириш идеяси блан ҳечқандай алоқаси йўқ. Бу ҳақда Германия социал-демократик партиясининг раиси Олленхауэр ҳақли равишда бундай деган эди: «Федерал канцлер Европага доир ўзининг барбод бўлган сиёсатини қутқариб қолиш йўлидаги уринишларини Германияни бирлаштириш сиёсатидан устун қилиб қўймоқда».

Аденауэр Бонн томонидан ўтказилаётган «Европа сиёсати» ўзгартирилмасдан ўз ҳолича қолади, деб та'кидлаб, «Федерал республика суверенитетини тиклаш ва унинг Ғарбни мудофаа қилишда камситилмай иштирок қилиши» зарур деб алоҳида уқтириб гапирди, я'ни ғарбий герман милитаристларининг бемалол ҳаракат қилишлари учун имконият берилишини очиқдан-очиқ талаб қилди.

Аденауэрнинг айтишича, Бонн ҳукумати бу масала устида АҚШ ва Англия блан музокаралар олиб бормоқда, АҚШ блан Англия «Федерал республиканинг истакларини тўла равишда тушунганликларини кўрсатмоқдалар».

Аденауэр ўзининг радио орқали сўзлаган нутқидаги асосий фикрларни Англияда чиқадиган «Таймс» газетасининг махсус мухбири блан бўлган суҳбатда такрорлади. Бонн канцлери тўрт давлат кенгашини чақириш идеясини рад қилиб, бундай деди: «Францияда овозга қўйиш натижалари Қўшма Штатларнинг дипломатия соҳасида кейинги вақтлардаги иккинчи катта мағлубиятидир. Жанвада улар биринчи мағлубиятга учраган бўлсалар, энди Парижда иккинчи мағлубиятга учрадилар. Бундай кенгашни чақириш ақлсизлик бўлур эди».

Аденауэрнинг милитаристик гаплари Франция матбуотида қаттиқ танқид қилинмоқда. Париж газеталари Аденауэрнинг бу нутқини даставвал Франциянинг ички ишларига «йўл қўйиб бўлмайдиган даражада аралашиш» деб баҳо бермоқдалар.

«Нима учун Аденауэр Франция парламентини «ўз-ўзини рад қилди», овозга қўйиш процедурасида ботиб қолди, деб айбламоқчи бўлади», — деб савол беради «Орор» газетаси. — Нима учун у, Франция министрлар советининг раиси «кўпчилик овозга эга эмас», деб да'во қилади?

Аденауэр жаноблари ўзига шуни эслатиб ўтишга ижозат берсинки, бу масалалар Францияга тааллуқли масалалардир, бу масалаларни ҳал қилишга четэл ҳукумати бошлиғининг қандай қилиб аралашуви мумкинлигига тушуниб бўлмайди».

«Комба» газетаси «Аденауэрнинг кескин гаплари» сарлавҳали бошмақоласида бундай деб ёзди: «Биз Франция блан Германия тотув бўлиб яшаши зарур, деб ҳисобловчилардanмиз. Лекин биз бу нарса Германиянинг бизнинг территориямизда ўзи қилган жиноятларни унутмаслигини ва ўзининг қуролли кучлари эндигина тикланаётган пайтда хўжайиндек гапиришга интилишдан ўзини тийишини талаб қилади, деб ҳисоблаймиз. Бонн канцлери Ғарбий Германияда шундай интилиш борлигини исбот қилди».

«Агар Аденауэр ўзи енгилган, обрўйи кетган, муваффақиятсизликка учраётган, армияси бўлмаган ёки Американинг мададидан бошқа ҳечқандай кучи бўлмаган ҳозирги кунда биз блан шундай гердайиб муомала қилар экан, Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартнома кучга кирганида, у, бронетанк дивизияларга таянганида, бизнинг территориямизда немис қўшинлари турганида ва нацист фон Гелен раҳбарлигидаги «Европа» сиёсий полицияси бизнинг территориямизда турганида у, Франция блан, унинг парламенти ва ҳукумати блан қандай муомала қиларкин?» деб ёзади «Либерасьон» газетаси.

«Юманите» газетаси, Бонн канцлерининг Франция ички ишларига «йўл қўйиб бўлмаслик даражада аралашаётганлиги» Франция ташқи ишлар министрлигига бош бўлиб турган МРП раҳбарлари томонидан 7 йилдан бери ўтказилиб келган сиёсатнинг натижасидир, деб айтмоқда. «Аденауэр, — деб давом қилади газета, — биз Совет Иттифоқи таклиф қилаётганидек Германия проблемасини тинч ҳал қилиш мақсадида тўрт давлат ўртасида музокаралар бошлаш йўлига, Европада коллектив хавфсизликни ташкил қилиш йўлига, қуролсизланиш йўлига киришимиздан чўчимоқда. Шу нарсани та'кидлаб ўтиш керакки, бу йўл Франциянинг миллий манфаатларига ва ҳамма халқларнинг, жумладан Германия халқининг ҳам манфаатларига мос келадиган йўлдир».

«Франс Пресс» агентлиги мухбирининг Лондондан хабар беришича, Ғарбий Германиянинг Францияни қатнаштирмай Англия ва АҚШ блан музокаралар олиб борилаётганлиги тўғрисида Аденауэрнинг очиқдан-очиқ айтган гаплари Англия сиёсий доираларида норозилик туғдирган. Мухбирнинг айтишича, шу доираларда, гап музокаралар олиб бориш тўғрисида эмас, балки «Англия томонидан фақат Германиядагина эмас, Францияда ҳам фикр олиш мақсадида ўтказилаётганлиги тўғрисида» бораётир, деган таассурот туғдиришга ҳаракат қилмоқдалар.

ҚЎШМА ШТАТЛАР ШАРҚИ-ЖАНУБИЙ ОСИЁДА АГРЕССИВ БЛОК ТУЗМОҚДА

ШАНХАЙ, 6 сентябрь. (ТАСС). Бугун Манилада (Филиппин) Шарқи—Жанубий Осиёда ҳарбий агрессив блок (СЕАТО) тузишга бағишланган конференция очилди. Бу конференцияни Қўшма Штатлар, жумладан, Жанва кенгашида Ҳинди-Хитой масаласида ўз планларининг барбод бўлганлигининг қасдини олмоқ учун чақирдилар. Шарқи-Жанубий Осиёда блок тузишда иштирок қилаётган 8 мамлакатдан 5 таси, я'ни АҚШ, Англия, Франция, Австралия, ва Янги Зеландия мамлакатлари Осиё мамлакатлари эмас. Шу блан бирга, Шарқи-Жанубий Осиёнинг Ҳиндистон, Бирма, Индонезия ва Цейлон сингари мамлакатлари конференцияга ўз вакилларини юборишдан бош тортдилар.

Бугун конференцияда унинг ташкилотчиси — АҚШ давлат секретари Даллес нутқ сўзлади. У, конференциянинг СЕАТО тўғрисидаги шартноманинг Америка томонидан тузилган проектида айтиб ўтилган асосий мақсадларини баён қилди. Даллес тузилаётган ҳарбий блок «халқаро коммунизмга» қарши қаратилган бўлиши лозим, деб та'кидлади. У, конференция қатнашчиларини бунинг учун «ҳаракатчан зарбдор кучлар» вужудга келтиришга чақирди.

Даллеснинг нутқидан ма'лум бўлишича, Қўшма Штатлар мана шундай «зарбдор кучлар» тузиб, ўзларининг агрессив планларини амалга оширишда Осиё халқларидан тўп еми сифатида фойдаланишга, я'ни Америка дипломатиясининг мақсадларига мувофиқ осиёлилардан осиёлиларга қарши курашиш учун фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар.

Даллес айтдики, СЕАТО ташкилоти Камбоджа, Лаос ва Вьетнамни ҳам ўз ичига олиши лозим. Ма'лумки, бундай қилиш Жанвада тузилган битимларга бутунлай қарама-қаршидир, чунки бу битимлар мазкур мамлакатларнинг бирор ҳарбий блокка киришларини тақиқлаб қўйган эди.

Даллес, СЕАТО шартномасига «ҳарқандай давлат ва территорияларнинг» шу тузилаётган блокка қўшилишига рухсат берадиган модда киритилиши керак, деди. Четэл кузатувчиларининг фикрича, бу гаплар АҚШнинг келгусида Жанубий Кореяни, Японияни ва чанкайшичилар тўдасини СЕАТОга агрессив блокнинг асосий зарбдор кучи қилиб қўшиб олиш ниятида эканлигини кўрсатади.

Даллес конференция қатнашчилари ўртасида ихтилофлар борлигини э'тироф қилди.

Бугун конференция расмий равишда очилиб, унинг асосий қатнашчилари нутқ сўзлаганларидан кейин СЕАТО тўғрисида Америка проектини муҳокама қилиш бошланди. Муҳокамалар ёпиқ мажлисларда ўтказилмоқда.

«Юманите» газетасининг традицион байрами

ПАРИЖ, 6 сентябрь. (ТАСС). Париждаги Венсен ўрмонида 5 сентябрьда Франция Коммунистик партияси марказий органи — «Юманите» газетасининг халқ байрами бўлди. Бу традицион байрамда қатнашиш учун мамлакатнинг ҳамма жойларидан «Юманите» газетасининг кўп дўстлари ва газетхонлари ҳамда бошқа мамлакатлардаги коммунистик матбуот вакиллари Парижга келдилар.

Кундузи соат 4 да митинг бошланди. Тўпланганлар минбарда Франция Коммунистик партияси раҳбарларининг, шу жумладан «Юманите» газетаси директори Марсель Кашеннинг пайдо бўлишларини қизғин кутиб олдилар.

Франция Компартияси Сиёсий бюросининг а'зоси Этьен Фажон «Юманите» газетасининг Франция меҳнаткашлари қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўлида ҳормай-толмай олиб бораётган курашига бағишланган нутқ сўзлади. Фажон 1954 йилда тинчлик тарафдорлари ғоят катта муваффақиятларга эришганликларини та'кидлади. Митинг қатнашчилари Фажоннинг Германия масаласини тинч йўл блан ҳал этиш ва Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш проблемаларини муҳокама қилиш учун тўрт давлат вакиллари кенгашини чақириш тўғрисида Совет Иттифоқининг таклифларини қўллаб-қувватлаш ҳақидаги чақириғини гулдурос карсаклар блан кутиб олдилар.

«Юманите» газетасининг байрамида француз халқининг тинчлик душманларининг ҳарқандай кирдикорларини барбод этишга қат'ий бел боғлаганлиги яна бир марта намойиш қилинди.

ИСЛАНДИЯ—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ

КОПЕНГАГЕН, 6 сентябрь. (ТАСС). 1 сентябрьда Исландия пойтахти — Рейкьявикда совет ва исланд артистларининг катта концерти бўлди. «Исландия — СССР» маданий алоқа жамияти томонидан ўтказилаётган исланд—совет дўстлиги ойлиги ана шу концерт блан бошланди.

Концертда СССР Давлат академик Большой театрининг солистларидан И. Тихомирнова ва Г. Ледях, виолончельчи М. Ростропович, пианиночи Т. Гусева, шунингдек исланд ашулачиси Г. Ёнсон ва пиониночи Г. Магнусонлар қатнашдилар.

Зўр муваффақият блан ўтган бу концертда ташқи ишлар министри Гудмундсон ва Исландия ҳукуматининг бошқа а'золари, дипломатик корпус, Исландиянинг фан, адабиёт, сан'ат ва матбуот арбоблари, «Исландия—СССР», маданий алоқа жамиятининг Жамият раиси ёзувчи Халдор Лакснесс бошлиқ а'золари, шунингдек СССР нинг Исландиядаги вакили П. К. Ермошин ҳозир бўлдилар.

Исландия матбуоти концертга юксак баҳо берди. 3 сентябрьда «Исландия — СССР» маданий алоқа жамиятининг конгресси очилди. Конгрессда Совет маданият арбоблари делегациясининг раҳбари, Медицина фанлари академиясининг а'зоси профессор С. А. Саркисов табрик нутқи сўзлади.

Конгресс қатнашчилари учун концерт берилди. Концертда совет артистларидан М. Ростропович ва Т. Гусева иштирок этдилар.

Исланд-совет дўстлиги ойлигида қатнашиш учун келган совет маданият арбоблари делегацияси ва бир группа артистларнинг Исландияда бўлишлари Исландия матбуотида кенг ёритилмоқда.

Исландия жамоатчилиги совет фани ва сан'ати арбобларини самимий қабул қилмоқда. Делегация а'золари Исландия олимлари, врачлари, ёзувчилари, агрономлари блан учрашдилар ва суҳбатлашдилар. Илмий-текшириш ва медицина муассасаларини, қишлоқ хўжалик тажриба станцияларини ва фермаларни бориб кўрдилар ҳамда Исландиядаги иқтисодий ва маданий ҳаёт блан танишишни давом этдирмоқдалар.

АҚШ ЯПОНИЯНИ ҚУРОЛЛАНТИРМОҚДА

ШАНХАЙ, 7 сентябрь. (ТАСС). Япония радиоси хабар беради: «Миллий мудофаа бошқармаси» (ҳақиқатда Япониянинг ҳарбий министрлиги) бошлиғи Кимуранинг гапига қараганда, Япония ҳарбий-ҳаво кучлари яқинда энг янги самолётларга ва ўзининг авиация базаларига эга бўлади. Янгидан тикланаётган ҳарбий-денгиз флотининг ўз авиацияси бўлади. Ҳарбий-ҳаво кучлари учун учучилар ва ходимлар тайёрлайдиган махсус мактаблар ташкил қилинган.

Америкада чиқадиган «Америкен авиаэйшн» журналининг ёзишига қараганда, япон ҳарбий мутахассислари, 1955 йилнинг охиригача Япониянинг 3750 та самолёти бўлади, деб ҳисобламоқдалар. Журналнинг ёзишича, япон авиация саноати тез сур'атлар блан тикланмоқда. «Америка самолётларининг ҳамма типларини потентлар бўйича ишлаб чиқариш учун зарур тадбирлар кўрилиб бўлди ёки кўрилмоқда», деб ёзади журнал.

Япониянинг ҳарбий—денгиз кучлари ҳам тез сур'атлар блан тикланмоқда. АҚШ блан Япония ўртасида «ҳарбий ёрдам» тўғрисида тузилган битимга мувофиқ, ҳозирги вақтда АҚШ Японияга 18 та соқчи кема ва 50 та десант кемалари топширди. Рейтер агентлиги Вашингтон мухбирининг хабар беришича, октябрь ойида АҚШ Японияга ҳарбири 1600 тонна ҳажмдаги иккита эсминсни беради.

АҚШ ҳарбий кемалар қуришни ва шу кемалар учун қурол-яроғлар ишлаб чиқаришни Японияда йўлга қўйишга ҳаракат қилмоқда. Япония радиосининг хабар беришича, «миллий мудофаа бошқармаси» бу йил 24 та ҳарбий кема қуришни мўлжалламоқда.

Чехословак-Совет дўстлиги союзи делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

Чет эллар блан маданий алоқа қилувчи Бутуниттифоқ жамиятининг таклифига мувофиқ СССР га келган Чехословак-Совет дўстлиги союзи делегацияси Ўзбекистонда бирнеча кун меҳмон бўлди. Делегацияга шу союз Марказий Комитетининг секретари Мария Матвейкова раҳбарлик қилмоқда.

Чехословак халқининг вакиллари Тошкентдаги саноат корхоналарида, ўқув юртларида ва маданий-оқартув муассасаларида бўлдилар, Самарқандга, шунингдек Тошкент областининг Янгийўл ва Октябрь районларига бориб келдилар. Делегация чехословак ва совет халқлари ўртасидаги дўстлик белгиси сифатида Алишер Навоий номли Ўзбек Давлат халқ кутубхонасига чех миллий қаҳрамони — коммунист Юлиус Фучикнинг портретини ва Чехословакия республикаси ҳақида бирқанча китобларни совға қилди.

Чет эллар блан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти меҳмонлар шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида республика пойтахти жамоатчилигининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Делегация а'золари Тошкентдан жўнаб кетиш олдидан Ўзбекистонда бўлган вақтларида олган таассуротларини ЎзТАГ мухбирига айтиб бердилар.

— Биз Ўзбекистон республикаси меҳнаткашлари блан яқиндан танишиш имкониятига эга бўлганлигимиз блан жуда хурсандмиз, — деди Чехословак-Совет дўстлиги союзи Словак комитети бўлимининг раҳбари Матуш Капец. — Биз ватанимизга қайтиб борганимиздан кейин ўзбек халқининг саноатни, қишлоқ хўжалигини ва маданиятни ривожлантириш соҳасида эришган ажойиб муваффақиятлари ҳақида жуда кўп нарсаларни айтиб бераоламиз. Республикада пахтачиликнинг гуллаб-яшнаганлиги менда айниқса кучли таассурот қолдирди. Биз Совет ҳукумати томонидан Ўзбекистон колхозларига берилаётган кучли техникани кўрдик, колхозчиларнинг ўз далаларини қандай ажойиб маҳорат блан суғораётганликларини кўрдик ва Ўзбекистонда пахта ҳосили қисқа муддат ичида бирнеча марта оширилганлигини билиб хурсанд бўлдик. Ишнинг бошқа томонлари ҳам кишини завқлантиради: пахта етиштиришнинг кўпайиши блан бирга колхозларнинг даромади ҳам ортиб бормоқда, деҳқонларнинг моддий фаровонлиги ошмоқда. Буларнинг ҳаммасидан ибрат олса бўлади.

— Биз ҳали Москвада бўлганимизда, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасини кўрган вақтдаёқ ўзбек халқи ижодий меҳнатининг ажойиб натижаларига э'тибор берган эдик, — деди суҳбат вақтида делегация раҳбари Мария Матейкова. — Эндиликда, биз Ўзбекистон шаҳарларини ва колхоз қишлоқларини бориб кўрганимиздан кейин, республика меҳнаткашларининг турмуши блан ҳартомонлама танишганимиздан кейин бизнинг ўзбек халқига бўлган муҳаббатимиз янада кўпроқ ошди. Бу шарқий мамлакатда юз берган ўзгаришлар ўтмишда мазлум бўлган ўзбек халқи ижодий кучларининг қудратли юксалиши коммунизм қураётган совет жамиятининг улуғ кучини янада чуқурроқ ва равшанроқ тушиниб олишимизга ёрдам берди.

— Сафаримиз даврида, деди сўнгра Мария Матейкова, — делегациямиз а'золари совет халқларининг дўстлиги нақадар мустаҳкам эканлигига яққол ишондилар. Биз ҳархил кишиларни — ўзбекларни, русларни, украинларни, тожикларни кўрдик. Улардан ҳарбири ўз миллий урф-одатларини сақлаб қолган ва шу блан бирга ўзини ягона оиланинг тенгҳуқуқли а'золаридан бири деб ҳис қилмоқда. Рус ўртоқлар ўзбек колхозчиларининг муваффақиятлари тўғрисида ҳамда ўзбек музикасини ривожлантириш соҳасида эришилган ютуқлар тўғрисида фахр блан гапирганларини, ўзбек колхозчилари эса ўзларининг рус дўстларининг агротехникани мукаммаллаштиришда ва қишлоқ хўжалигини механизациялашда бераётган ёрдамлари учун уларни чин кўнгилдан мақтаб айтган самимий сўзларини эшитиш жуда қувончли бир ҳол эди. Биз Совет Ўзбекистонининг шуҳратини оширган катта ютуқларнинг асосий манба'ларидан бири халқлар қардошлигида эканлигини кўрдик.

Мария Матейкова ўз сўзининг охирида бундай деди:

— Алоҳида мамнуният ҳислари блан та'кидлаймизки, барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам янги ҳаёт қураётган ва улуғ совет халқи бошчилигида тинчлик учун курашчиларнинг биринчи сафларида бораётган халқ демократияси мамлакатлари меҳнаткашларини ўзларининг самимий дўстлари деб ҳисобламоқдалар. Ўзбек халқининг Чехословакия республикасида социализм қурилишига ғоят зўр қизиқиш блан қараётганлиги бизни чексиз қувонтирмоқда. Ўзбек халқига, унинг олижаноб ижодий меҳнатида чин кўнгилдан янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз. Биз совет ва чехословак халқлари ўртасидаги дўстлик, Улуғ Ватан уруши даврида ўғил ва ака-укаларимизнинг қони блан мустаҳкамланган ва урушдан кейинги йилларда янада чиниққан бу дўстлик бундан буён ҳам тинмай кенгаяди ва ривожланади, деб ишонамиз.

Чехословак-Совет дўстлиги союзининг делегацияси 6 сентябрьда Москвага жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 8/IX да **Бой ила хизматчи**, 9/IX да **Юрак сирлари**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Ҳамза номли театрнинг ёзги биноси) — 8/IX да **Фарҳод ва Ширин**, 9/IX да **Офтобхон**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 3 дан) — бадиий фильм **Инженер Кочиннинг хатоси**.

НАВОИЙ номли — кундуз **Кўчамизнинг командаси**, кеч соат 5 да янги рангли ҳужжатли фильм **Қозоғистоннинг бепоён ерларида**, кеч соат 10 да **Авлиё Иорген байрами**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз соат 1 гача **Тоғ кўлининг сири**, кеч соат 10 да **Штраф майдончаси**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз соат 12 гача **Қозоғистоннинг бепоён ерларида**, кундуз соат 12 дан кеч 8 гача янги бадиий фильм **Алеко**, кеч соат 8 дан **Волга-Волга**.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли, «ХИВА» «ВАТАН» — **Инженер Кочиннинг хатоси**.

« 9-НЧИ МАЙ» — **Тоғлар орасидаги застава**.

«УДАРНИК» — **Алеко**.

ПУШКИН номли — **Хатарли сафар**.

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Ғарбий зона**, кечқурун **Жонажон днёр қўшиқлари**.

„Тошкент ҳақиқати" ва „Ташкентская правда" ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА октябрь ойи учун ва 1954 йилнинг охиригача обуна қабул қилиш давом этмоқда

Айрим кишилардан обуна муассаса ва ташкилотлардаги обуна пунктларида, шунингдек почта ва «Союзпечать» бўлимларида қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 08610. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1462.